

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการประเมินการฝึกอบรมครูตาม โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอน
ของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 แบ่งได้ดังนี้

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 2-5)
2. การประเมินกระบวนการฝึกอบรมครูตาม โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียน
การสอนของครูประถมศึกษา (ตารางที่ 6-18)
3. การประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมของ
ครูประถมศึกษาภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน (ตารางที่ 19-27)
4. การศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรม ภายหลัง
การฝึกอบรม 5 เดือน
5. การศึกษาสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรของครูประถมศึกษา ภายหลังการฝึกอบรม
ตารางที่ 28-39)

1. สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินได้แก่ ครูผู้สอน
ผู้เข้ารับการฝึกอบรม และผู้ดำเนินการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียน
การสอนของครูประถมศึกษาในเขตการศึกษา 12 จากอำเภอพนัสนิคม และอำเภอบ้านบึง
จังหวัดชลบุรี และจากอำเภอเมืองจันทบุรี และอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี รวม 4 จุด
ฝึกอบรม ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา และวุฒิทางการศึกษา

	สถานภาพ	จำนวน (N = 287)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	99	34.49
	หญิง	188	65.50
อายุ	21 - 30 ปี	74	25.78
	31 - 40 ปี	130	45.29
	41 - 50 ปี	61	21.25
	51 ปีขึ้นไป	22	7.66
	สถานภาพสมรส	โสด	57
	สมรส	215	74.91
	หม้าย	13	4.53
	หย่า	2	0.69
ศาสนา	พุทธ	275	95.81
	คริสต์	11	3.83
	อิสลาม	1	0.34
วุฒิทางการศึกษา	ต่ำกว่าอนุปริญญา	26	9.05
	อนุปริญญา	55	19.16
	ปริญญาตรี	206	71.77
	สูงกว่าปริญญาตรี	-	-

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.50 มีอายุประมาณ 31-40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.29 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนมากสมรสแล้ว และนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 95.81 โดยมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.77

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำแนกตามอายุราชการ ตำแหน่ง
ในการปฏิบัติงาน จำนวนชั่วโมงที่สอนและภาระเข้ารับการฝึกอบรม

	สถานภาพ	จำนวน (N = 287)	ร้อยละ
อายุราชการ	1 - 5 ปี	17	5.92
	6 - 10 ปี	86	29.96
	11 - 15 ปี	100	34.84
	16 - 20 ปี	21	7.32
	21 - 25 ปี	22	7.66
	26 - 30 ปี	21	7.32
	31 ปีขึ้นไป	20	6.96
ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน	ผู้บริหาร	24	8.36
	ครูผู้สอน	263	91.63
จำนวนชั่วโมงที่สอง	1 - 5 ชั่วโมง	13	4.52
	6 - 10 ชั่วโมง	10	3.48
	11 - 15 ชั่วโมง	30	10.45
	16 - 20 ชั่วโมง	44	15.33
	21 - 25 ชั่วโมง	120	41.81
	26 - 30 ชั่วโมง	70	24.39
การเข้ารับการฝึกอบรม	เคยเข้ารับการฝึกอบรม	278	96.86
	ไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรม	9	3.35

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีอายุราชการระหว่าง 11 - 15 ปี มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 34.84 รองลงมาคือ ผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง 6 - 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.96 ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน ร้อยละ 91.63 มีจำนวนชั่วโมงสอนส่วนมากระหว่าง 21 - 25 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 41.81 และผู้เข้ารับ

การฝึกอบรม เกือบทั้งหมด คิด เป็นร้อยละ 96.86 เคย เข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับหลักสูตร
ประถมศึกษา 2521 มาแล้ว

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ
การสมรส ศาสนา วุฒิทางการศึกษา และอายุราชการ

	สถานภาพ	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	2	8.33
	หญิง	22	91.67
	21 - 30 ปี	4	16.66
	31 - 40 ปี	14	58.33
	41 - 50 ปี	5	20.83
	50 ปีขึ้นไป	1	4.16
สถานภาพสมรส	โสด	4	16.67
	สมรส	20	83.33
	หม้าย	-	-
ศาสนา	พุทธ	22	91.67
	คริสต์	2	8.33
วุฒิทางการศึกษา	ต่ำกว่าอนุปริญญา	4	16.67
	อนุปริญญา	1	4.16
	ปริญญาตรี	19	79.17
อายุราชการ	6 - 10 ปี	7	29.17
	11 - 15 ปี	9	37.50
	16 - 20 ปี	5	20.83
	21 - 25 ปี	1	4.16
	26 - 30 ปี	-	-
	30 ปีขึ้นไป	2	8.33

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่าครูผู้สอนส่วนมากเป็นเพศหญิงร้อยละ 91.67 เป็นเพศชายเพียงร้อยละ 8.33 และมีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.33 ครูที่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไปมีเพียงคนเดียวคิดเป็นร้อยละ 4.16 ครูผู้สอนเกือบทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 83.30 สมรสแล้ว นอกจากนั้นเป็นโสด ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 79.17 โดยมีอายุราชการระหว่าง 11-15 ปีเป็นส่วนมาก คิดเป็นร้อยละ 37.50

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ดำเนินการฝึกอบรม จำแนกตาม เพศ อายุ และสถานภาพสมรส ศาสนา วุฒิทางการศึกษา ตำแหน่งในการปฏิบัติงานและอายุราชการ

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	8	42.10
	หญิง	11	57.89
อายุ	25 - 30 ปี	3	15.79
	31 - 35 ปี	4	21.05
	36 - 40 ปี	4	21.05
	41 ปีขึ้นไป	8	42.16
สถานภาพสมรส	โสด	5	26.32
	สมรส	13	68.42
	หย่า	1	5.26
ศาสนา	พุทธ	17	94.74
	คริสต์	1	5.26
วุฒิทางการศึกษา	อนุปริญญา	1	5.26
	ปริญญาตรี	17	89.47
	ปริญญาโท	1	5.26
ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน	ศึกษานิเทศก์อำเภอ	8	42.11
	ผู้บริหาร	5	26.32

ตารางที่ 5 (ต่อ)

	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อายุราชการ	ครูผู้สอน	4	21.05
	ครูช่วยราชการที่ สปอ.	2	10.52
	ต่ำกว่า 5 ปี	1	5.26
	5 - 10 ปี	3	15.78
	11 - 15 ปี	4	21.05
	16 - 20 ปี	5	26.32
	21 ปีขึ้นไป	6	31.58

จากตารางที่ 5 จะเห็นว่าผู้ดำเนินการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 57.89 มีอายุ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 42.16 สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 68.42 นับถือศาสนาพุทธเกือบทุกคนคิดเป็นร้อยละ 94.85 ผู้ดำเนินการฝึกอบรมจำนวนสูงสุดปฏิบัติงานในตำแหน่งศึกษานิเทศก์อำเภอ คิดเป็นร้อยละ 42.11 รองลงมาคือ ตำแหน่งผู้บริหาร อยุราชการของผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีอายุตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 31.58

2. การประเมินกระบวนการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา แบ่งได้ 3 ด้าน คือ

- 2.1 การเตรียมการฝึกอบรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรม
- 2.2 การดำเนินการฝึกอบรมตามโครงการ
- 2.3 ผลการฝึกอบรม เฉพาะด้านการเรียนรู้และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการ

ฝึกอบรม

2.1 การประเมินการเตรียมการฝึกอบรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรม

2.1.1 การประเมินการเตรียมการฝึกอบรมของผู้ดำเนินการฝึกอบรม

จากการสำรวจเอกสารการเตรียมการ ได้แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงผลการสำรวจเอกสารการเตรียมการฝึกอบรม จำแนก เป็นรายจุดฝึกอบรม

รายการ	จุดฝึกอบรม ที่ 1	จุดฝึกอบรม ที่ 2	จุดฝึกอบรม ที่ 3	จุดฝึกอบรม ที่ 4
1. เอกสารโครงการ	มี	มี	มี	มี
2. แผนปฏิบัติงาน	มี	มี	มี	มี
3. บันทึกการประชุมการเตรียมการ	ไม่มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
4. คำสั่ง สปจ./สปอ./สปก.	มี	มี	มี	มี
5. หนังสือสั่งการไปยังกลุ่มโรงเรียน/โรงเรียน	มี	มี	มี	มี

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่า จากการสำรวจเอกสารการเตรียมการฝึกอบรมพบว่า มีเพียง 1 จุดอบรมที่สำรวจพบเอกสารทั้ง 5 รายการคือ จุดฝึกอบรมที่ 3 ส่วนอีก 3 จุดฝึกอบรมไม่ปรากฏหลักฐานการบันทึกการประชุมการเตรียมการ ดังนั้นผลการประเมินการสำรวจเอกสารจึงไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ ทุกจุดอบรมต้องมีเอกสารการเตรียมการครบทุกรายการ คือร้อยละ 100 จึงถือว่าน่าพอใจ

ส่วนเอกสารอื่น ๆ หรือหลักฐานที่แสดงว่าได้ปฏิบัติงานตามแผนที่ได้สำรวจพบคือ หนังสือนำเสนอโครงการต่อที่ประชุมจังหวัด หนังสือส่งมอบสื่อหลักสูตรเสริม หนังสือขอยืมตัวข้าราชการช่วยในโครงการ และหลักฐานการไปรับชุดฝึกอบรม

ตารางที่ 7 งบประมาณที่ใช้จ่ายในการฝึกอบรมครูตามโครงการ รวม 4 จุดฝึกอบรม

รายการ	จำนวนเงิน
1. ค่าเบี้ยเลี้ยงผู้ดำเนินการฝึกอบรม	2,500
2. ค่าพาหนะเดินทางผู้ดำเนินการฝึกอบรม	860
3. ค่าพาหนะเดินทางผู้เข้ารับ การฝึกอบรม	2,420
4. ค่าวัสดุ	2,570
5. ค่าใช้จ่ายในพิธีเปิด	1,200
6. ค่าเบี้ยเลี้ยงคนงาน	300
7. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	8,050
งบประมาณที่ใช้จ่ายในการฝึกอบรม	18,400

จากการสำรวจพบว่าทั้ง 4 จุดฝึกอบรมได้รับงบประมาณจากการจัดสรร จุดฝึกอบรมละ 4,600 บาท ได้ใช้จ่ายตามรายการทั้ง 8 รายการ เป็นเงิน 18,400 บาท ซึ่งเท่ากับงบประมาณที่ได้รับ ในแต่ละจุดฝึกอบรมใช้-จ่ายเท่าที่ได้รับคือจุดฝึกอบรมละ 4,600 บาท

ในจุดฝึกอบรมที่ 2 มีการจ่ายเบี้ยเลี้ยงคนงาน 300 บาท เนื่องจากขอยืมสถานที่ของโรงเรียนในการฝึกอบรมเป็นเวลานานประมาณ 2 เดือน ต้องอาศัยการจัดสถานที่และทำความสะอาดจากคนงานของโรงเรียน

จากตารางที่ 8 จะพบว่า ความคิดเห็นของผู้ดำเนินการฝึกอบรม เกี่ยวกับการ เตรียมการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยระดับมากทุกรายการ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าการ เตรียมการฝึกอบรมอยู่ในระดับที่น่าพอใจ คือมีจำนวนรายการที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปอย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด

จากการพิจารณารายละเอียดในแต่ละจุดฝึกอบรมพบว่า ในจุดฝึกอบรมที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคือ การแจ้งกำหนดการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบล่วงหน้ามีระยะเวลาเหมาะสมปานกลางในจุดฝึกอบรมที่ 1 การวางแผนการใช้งบประมาณสำหรับการฝึกอบรมอย่างเหมาะสมระดับปานกลางในจุดฝึกอบรมที่ 1, 2 และการจัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อสำหรับการฝึกอบรมมีความพร้อมระดับปานกลางในจุดฝึกอบรมที่ 4

จากแบบสอบถามปลายเปิดพบว่า ผู้ดำเนินการฝึกอบรมส่วนมากผ่านการอบรมแกนนำระดับจังหวัดหรือระดับอำเภอมาแล้ว มีการศึกษาเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการฝึกอบรม เช่น คู่มือการฝึกอบรม สื่อหลัก และสื่อเสริม ทั้งการศึกษาด้วยตนเอง และจากการประชุมผู้ดำเนินการฝึกอบรมก่อนการฝึกอบรม และเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการเตรียมการพบว่าในจุดฝึกอบรมต่าง ๆ มีปัญหาอุปสรรคสรุปได้ดังนี้

1) ด้านชุดฝึกอบรม สื่อหลัก และสื่อเสริม ชุดฝึกอบรมไม่เพียงพอ บางเล่มมีบางหน้าเกิน บางเล่มข้อความในบางหน้าขาดหายไป ได้มีการแก้ไขโดยให้สลับเปลี่ยนกันในหมู่ผู้บริหาร ส่วนครูผู้สอนได้รับครบทุกคน แผ่นใสเขียนติดกันมากเกินไป มองได้ไม่ชัดเจน มีการแก้ไขโดยนำไปคัดลอกใหม่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2) ด้านสถานที่ ในทุกจุดฝึกอบรมประสบปัญหาเรื่องแสงสว่าง รบกวนขณะที่ชมภาพทัศน์และภาพเคลื่อนไหว ได้มีการแก้ไขโดยพยายามจัดที่ให้ผู้เข้ารับการอบรม เข้าชมได้ใกล้ที่สุด ในทุกจุดฝึกอบรมประสบปัญหาเรื่องความปลอดภัยในการเก็บรักษาอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีราคาสูง เช่น เครื่องฉายวิดีโอ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องรับโทรทัศน์ จะต้องเคลื่อนย้ายอุปกรณ์เหล่านี้ไปเก็บรักษาในที่ปลอดภัยทุกวันหลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรมประจำวัน ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองพลังงานในการขนย้ายและติดตั้ง ยกเว้นในจุดฝึกอบรมที่ 1 ที่มีการจัดครูเวรประจำโรงเรียนที่เป็นจุดฝึกอบรมให้ก่อนที่จุดฝึกอบรม

3) ด้านงบประมาณ ผู้ดำเนินการฝึกอบรมบางคนมีความเห็นว่างบประมาณที่ได้รับน้อยเกินไปไม่เพียงพอ สื่อได้รับไม่พร้อมกันทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ควรจัดส่งรวมกันเพียงครั้งเดียว ส่วนเงินค่าพาหนะของผู้เข้ารับการฝึกอบรมในทุกจุดฝึกอบรมได้นำไปใช้จ่ายเป็นค่าเครื่องดื่มและอาหารว่าง ทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมไม่สามารถเบิกค่าพาหนะได้ นอกจากนั้นการที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดไม่มีเงินทดลองจ่ายให้ก่อน ผู้ดำเนินการฝึกอบรมต้องใช้จ่ายเงินส่วนตัวในการใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก

4) ด้านการแจ้งกำหนดการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทราบ เนื่องจากในระยะเวลาที่มีการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคนต้องไปศึกษาออกเวลาราชการ ไปรับพระราชทานปริญญาบัตรหรือติดธุระส่วนตัวกระทันหัน จึงมีการเปลี่ยนแปลงรุ่นในการฝึกอบรม เป็นบางคน

2.2 การประเมินการดำเนินการฝึกอบรมตามโครงการ

2.2.1 การประเมินการดำเนินการฝึกอบรม จากการสังเกตการดำเนินการฝึกอบรมได้แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 แสดงผลการดำเนินการฝึกอบรมจากการสังเกต

รายการ	จุดฝึกอบรม	จุดฝึกอบรม	จุดฝึกอบรม	จุดฝึกอบรม
	ที่ 1	ที่ 2	ที่ 3	ที่ 4
1. การวางแผนการดำเนินการฝึกอบรม	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
2. การเตรียมเอกสารและสื่อ	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
3. การตรงต่อเวลา	ไม่ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
4. การจัดกิจกรรมครบกระบวนการ	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
5. การประสานงาน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
6. การดำเนินการตามแผน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน
7. ความเหมาะสมของสถานที่จัดฝึกอบรม	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
8. สิ่งอำนวยความสะดวก	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน	ผ่าน

จากตารางที่ 9 พบว่า ในการดำเนินการฝึกอบรมมีการวางแผนการดำเนินการเตรียมเอกสารและสื่อ การจัดกิจกรรมครบกระบวนการ การประสานงาน การดำเนินการตามแผนและมีสิ่งอำนวยความสะดวก แต่การดำเนินการฝึกอบรมไม่ถือว่าน่าพอใจ เนื่องจากไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า การดำเนินการฝึกอบรมจะถือว่าน่าพอใจเมื่อการดำเนินการในแต่ละจุดฝึกอบรมผ่านหรือมีการปฏิบัติทุกรายการ จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติไม่ผ่านการประเมินในข้อรายการการตรงต่อเวลา และความเหมาะสมของสถานที่จัดฝึกอบรม

จากการสังเกตจะพบว่าในจุดฝึกอบรมที่ 4 สถานที่จัดฝึกอบรมไม่เหมาะสม จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า สถานที่ฝึกอบรม เป็นสถานที่แห่งเดียวในอำเภอที่มีความกว้างพอจะจัดฝึกอบรมได้ นอกจากนั้นในสองวันแรกของการฝึกอบรมช่วงที่หนึ่งมีปัญหาเรื่องไฟฟ้าขัดข้อง ผู้ดำเนินการฝึกอบรมต้องเตรียมปั่นไฟเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าทดแทนทำให้การดำเนินการล่าช้าในเรื่องการตรงต่อเวลา และเมื่อใช้เครื่องปั่นไฟต้องปิดพัดลมเพื่อประหยัดพลังงานไฟฟ้า ทำให้จุดฝึกอบรมมีสภาวะอบอ้าว ไม่เหมาะสมสำหรับการฝึกอบรม ในจุดฝึกอบรมที่ 2 ผู้ดำเนินการมีวิธีทำให้ผู้เข้าอบรมตรงต่อเวลาโดยการแจกรางวัลแก่ผู้มาถึงจุดฝึกอบรมเป็นลำดับที่ 1, 2 และ 3 ทุกวัน

การดำเนินการฝึกอบรม จึงถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ เนื่องจากในจุดฝึกอบรมที่ 1 ไม่ผ่านการประเมิน 1 ข้อรายการ และในจุดฝึกอบรมที่ 4 ไม่ผ่านการประเมิน 2 ข้อรายการ ส่วนจุดฝึกที่ 2 และ 3 ผ่านการประเมินทุกข้อรายการ ดังนั้นการดำเนินการฝึกอบรมจากการสังเกตจึงถือว่าไม่น่าพอใจ

2.2.2 การประเมินการดำเนินการฝึกอบรม จากแบบสังเกตพฤติกรรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมขณะดำเนินกิจกรรมการฝึกอบรม ได้แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมผู้ค้าเป็นการฝึกอบรม ในขณะที่ค่าเป็นการฝึกอบรม

รายการ	จุดฝึกอบรมที่ 1		จุดฝึกอบรมที่ 2		จุดฝึกอบรมที่ 3		จุดฝึกอบรมที่ 4		รวม	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การเตรียมตัวของผู้ค้าเป็นการฝึกอบรม	3.85	0.79	3.86	0.46	4.33	0.62	3.85	0.72	4	0.67
2. การสร้างความสนใจเข้าสู่กิจกรรม	3.09	0.88	3.72	0.45	3.92	0.70	3.57	0.67	3.61	0.75
3. การสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรม	3.33	0.65	3.86	0.35	3.81	0.99	3.61	0.80	3.67	0.59
4. การอธิบายและชี้แจง	3.57	0.50	3.68	0.47	3.85	0.36	3.57	0.67	3.68	0.51
5. การใช้ภาษา	3.61	0.49	3.81	0.39	3.96	0.19	3.52	0.67	3.74	0.48
6. การค่าเป็นกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอน	3.47	0.87	3.63	0.58	3.62	0.63	3.85	0.79	3.64	0.77
7. การรักษาวเวลาในการค่าเป็นกิจกรรม	3.71	0.56	3.95	0.21	3.62	0.62	3.80	0.60	3.76	0.53
8. ความเป็นกันเอง	3.90	0.99	4.13	0.46	4.14	0.53	3.76	0.62	3.98	0.65
9. การควบคุมกิจกรรม	3.66	0.48	3.81	0.39	3.92	0.38	3.71	0.71	3.79	0.50
10. การเตรียมอุปกรณ์/สื่อ	3.71	0.64	3.72	0.55	4.25	0.59	3.47	0.81	3.82	0.70
11. การเลือกอุปกรณ์/สื่อที่เหมาะสม	3.71	0.46	3.81	0.50	4	0.39	3.04	0.92	3.67	0.68
12. การใช้อุปกรณ์/สื่อ	3.47	0.60	3.77	0.52	3.96	0.33	3.09	0.84	3.60	0.69

จากตารางที่ 10 จะเห็นว่าการค่าเป็นการฝึกอบรมที่ได้จากการสังเกตกิจกรรมของผู้ค้าเป็นการฝึกอบรม ขณะที่ค่าเป็นกิจกรรมการฝึกอบรมรวมทั้ง 4 จุดฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมผู้ค้าเป็นการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีสูงรายการ เป็นที่น่าพอใจตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าต้องมีจำนวนรายการความเหมาะสมเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป อย่างน้อย

ร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด

เมื่อพิจารณาในแต่ละจุดฝึกอบรมพบว่า ในจุดฝึกอบรมที่ 2 และ 3 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมผู้ค้าเป็นการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีสูงรายการ จุดฝึกอบรมที่ 4 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมผู้ค้าเป็นการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีเกือบทุกรายการ ยกเว้นการเตรียมอุปกรณ์และสื่อ การเลือกอุปกรณ์/สื่อ ที่ได้เหมาะสม และการใช้อุปกรณ์/สื่อ ที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนในระดับพอใช้ ส่วนในจุดฝึกอบรมที่ 1 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมผู้ค้าเป็นการฝึกอบรมอยู่ในระดับพอใช้ 4 รายการคือ การค่าเป็นกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอน การสร้างความสนใจเข้าสู่กิจกรรม การสร้างบรรยากาศในการจัดกิจกรรม การใช้อุปกรณ์/สื่อ รายการอื่น ๆ อยู่ในระดับดี

2.2.3 การประเมินการดำเนินงานโครงการ จากการศึกษาผลกระทบของโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ก. การประเมินผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินผลกระทบโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

รายการ	จุดศักรณที่ 1		จุดศักรณที่ 2		จุดศักรณที่ 3		จุดศักรณที่ 4		รวม	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การแสดงความพอใจและสนใจ	2.24	0.44	4.33	0.49	4.54	0.52	3.90	0.30	3.48	0.85
2. การแสดงความกระตือรือร้น	3	0.63	4	0.42	4.18	0.60	3.90	0.30	3.77	0.66
3. การสนทนาและความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม	2.45	0.68	3.91	0.28	4	0.63	4.09	0.30	3.62	0.82
4. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	2.36	0.50	3.91	0.28	3.90	0.70	3.90	0.30	3.53	0.80
5. การแสดงความภาคภูมิใจ	2.36	0.50	3.08	0.28	4	0.63	3.63	0.50	3.26	0.77
6. เป็นไปตามเวลาที่กำหนด	3.54	0.50	4.41	0.66	4	0.68	4	0.44	4.13	0.68
7. มีความร่วมมือในการปฏิบัติงาน	3.80	0.30	4.91	0.28	4.90	0.30	4.18	0.40	4.48	0.52

จากตารางที่ 11 จะเห็นว่า ผลการประเมินการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในจุดศักรณที่ 1 ถึง 4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูงตั้งแต่ 3.48 ถึง 4.91 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำตั้งแต่ 2.24 ถึง 3.08 นอกจากนี้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำตั้งแต่ 0.28 ถึง 0.68 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในระดับสูงตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.70

เมื่อพิจารณาในแง่จุดศักรณที่ 1 ถึง 4 ผลการประเมินการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในจุดศักรณที่ 1 ถึง 4 มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูงตั้งแต่ 3.48 ถึง 4.91 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำตั้งแต่ 2.24 ถึง 3.08 นอกจากนี้ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับต่ำตั้งแต่ 0.28 ถึง 0.68 ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการประเมินการดำเนินงานโครงการที่มีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในระดับสูงตั้งแต่ 0.30 ถึง 0.70

ข. การประเมินพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรมแรกพบ กิจกรรมยามเช้า กิจกรรมยามบ่าย กิจกรรมขนาดหนัก กิจกรรมชั้นบนทนาการ กิจกรรมสร้างเสริม
 และกิจกรรมอำลา ได้แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมผู้เข้าร่วมกิจกรรม ในขณะเข้าร่วมกิจกรรมแรกพบ ยามเช้า มาตามนัด นับทนาการ สร้างเสริมคุณธรรม และอำลา
 จำนวนเป็นรายจุดกิจกรรม

รายการ	จุดกิจกรรมที่ 1		จุดกิจกรรมที่ 2		จุดกิจกรรมที่ 3		จุดกิจกรรมที่ 4		รวม		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. การแสดงความรักและสนใจ	3.85	0.53	ดี	4.66	0.49	ดีมาก	4.64	0.49	ดี	4.41	0.59
2. การแสดงความรักหรืออื่น	3.64	0.49	ดี	4.33	0.49	ดี	4.64	0.49	ดี	4.26	0.61
3. การสนทนาและความสัมพันธ์ในกลุ่ม	3.57	0.64	ดี	4.33	0.49	ดี	4.23	0.66	ดี	4.08	0.63
4. การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.15	0.55	พอใช้	4.41	0.91	ดี	4.17	0.72	ดี	4.01	0.74
5. การแสดงความคิดเห็น	3.21	0.69	พอใช้	3.91	0.51	ดี	4.05	0.82	ดี	3.75	0.71
6. เป็นไปตามเวลาที่กำหนด	3.35	0.74	พอใช้	4.50	0.52	ดีมาก	4.23	0.66	ดี	4.05	0.71
7. มีความร่วมมือในการร่วมกิจกรรม	3.92	0.26	ดี	4.66	0.49	ดีมาก	4.70	0.46	ดี	4.39	0.52

จากตารางที่ 12 จะเห็นว่า พฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมรวมทั้ง 4 จุดกิจกรรม ขณะเข้าร่วมกิจกรรมแรกพบ ยามเช้า มาตามนัด นับทนาการ
 สร้างเสริมคุณธรรม และอำลา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีหรือดีมาก เป็นที่น่าพอใจตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่าต้องมีพฤติกรรมที่ได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป อย่างน้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด
 เมื่อพิจารณาในแต่ละจุดกิจกรรมพบว่า ในจุดกิจกรรมที่ 2 และ 3 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมอยู่ในระดับดีและดีมาก ในจุดกิจกรรมที่ 4 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม
 อยู่ในระดับดี ส่วนในจุดกิจกรรมที่ 1 พฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมี 4 รายการ อยู่ในระดับพอใช้ 3 รายการคือ การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแสดงความคิดเห็น และการเป็น
 ไปตามเวลาที่กำหนด

ค. การประเมินพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขณะเข้าร่วมกิจกรรมสรุปและรายงานผลการศึกษาศึกษาคณะกรรมการด้วยตนเองและกิจการประจะเป็นผล ได้แสดงใน

ตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมสรุปและรายงานผลการศึกษาศึกษาคณะกรรมการด้วยตนเอง และกิจการประจะเป็นผล จำแนกเป็นรายจุดฝึกอบรม

รายการ	จุดฝึกอบรมที่ 1		จุดฝึกอบรมที่ 2		จุดฝึกอบรมที่ 3		จุดฝึกอบรมที่ 4		รวม						
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.							
1. การแสดงความจริงใจและสนใจ	2.55	0.52	พอใช้	3.66	0.77	ดี	4.46	0.51	ดี	4.07	0.27	ดี	3.78	0.84	ดี
2. การแสดงความรู้สึกหรือรับ	2.44	0.52	ควรปรับปรุง	3.58	0.79	ดี	4.30	0.63	ดี	4.15	0.37	ดี	3.72	0.89	ดี
3. เป็นไปตามกำหนดเวลา	3.44	0.52	พอใช้	4.08	0.28	ดี	4.53	0.66	ดีมาก	4.07	0.27	ดี	4.08	0.57	ดี
4. มีความพร้อมในการร่วมกิจกรรม	3.44	0.52	พอใช้	4.16	0.38	ดี	4.69	0.48	ดีมาก	4.07	0.27	ดี	4.14	0.58	ดี

จากตารางที่ 13 จะเห็นว่า พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมรวมทั้ง 4 จุดฝึกอบรมขณะเข้าร่วมกิจกรรมสรุปและรายงานผลการศึกษาศึกษาคณะกรรมการด้วยตนเอง และกิจการประ เป็นผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีทุกรายการ เป็นที่น่าพอใจตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ต้องมีพฤติกรรมที่ได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปอย่างน้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด

เมื่อพิจารณาในแต่ละจุดฝึกอบรมพบว่า ในจุดฝึกอบรมที่ 2 และ 4 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมทุกรายการอยู่ในระดับดี ในจุดฝึกอบรมที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมในระดับดีและดีมาก ส่วนในจุดฝึกอบรมที่ 1 มีพฤติกรรมที่ได้ค่าเฉลี่ยในระดับพอใช้ 3 รายการ และควรปรับปรุง 1 รายการคือ การแสดงความกระตือรือร้น จากการสังเกตพบว่า จุดฝึกอบรมที่ 1 นี้ ผู้รายงานผลการศึกษาศึกษาคณะกรรมการจะไม่มีการสลับเปลี่ยนกันภายในกลุ่ม เมื่อหากการรายงานมาเรื่องไม่ตรงประเด็นและไม่มีการจัดกิจกรรมประจำรับช่วงที่หนึ่งวันแรก

ง. การประเมินพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ขณะเข้าร่วมกิจกรรมภาพทัศน์ และภาพเคลื่อนไหว ได้แสดงใบตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในขณะเข้าร่วมกิจกรรมภาพทัศน์และภาพเคลื่อนไหว จำนวนเป็นรายจุดฝึกอบรม

รายการ	จุดฝึกอบรมที่ 1		จุดฝึกอบรมที่ 2		จุดฝึกอบรมที่ 3		จุดฝึกอบรมที่ 4		รวม	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. การแสดงความพอใจและสนใจ	3.27	0.90	4.22	0.83	4.54	0.52	4	0.40	4	0.79
2. การแสดงความคิดริเริ่ม	2.90	0.70	3.88	0.60	4.54	0.52	4	0.40	4	0.79
3. เป็นไปตามกำหนดเวลา	3.63	0.92	4.33	0.70	4.63	0.67	3.84	0.37	4.09	0.76
4. มีความร่วมมือในกิจกรรม	3.27	0.46	4.44	1.13	4.88	0.33	4.07	0.27	4.15	0.82

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่า พฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรมรวมทั้ง 4 จุดฝึกอบรมขณะร่วมกิจกรรมภาพทัศน์และภาพเคลื่อนไหว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีจก
 รายการ เป็นที่น่าพอใจตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ต้องมีพฤติกรรมที่ได้ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด

เมื่อพิจารณาในแต่ละจุดฝึกอบรมพบว่า ในจุดฝึกอบรมที่ 2 และ 4 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ในจุดฝึกอบรมที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมในระดับดี
 ต่ำมาก และในจุดฝึกอบรมที่ 1 มีพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยในระดับดี 1 รายการคือ เป็นไปตามกำหนดเวลา ส่วนรายการอื่น ๆ อยู่ในระดับพอใช้ จากการสังเกตพบว่า กิจกรรมชมภาพทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว
 ในจุดฝึกอบรมมีปัญหาเรื่องแสงสว่างรบกวน และระบบเสียงไม่ดีจน โดยเฉพาะในจุดฝึกอบรมที่ 4 ประสบปัญหาเรื่องกระแสไฟฟ้าขัดข้อง แต่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความสนใจเนื้อหาของกิจกรรม
 กิจกรรมนี้จึงค่า เป็นไปด้วยดี

9. การประเมินพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมฯ ขณะเข้าร่วมกิจกรรมฯ และได้แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมฯ ในขณะเข้าร่วมกิจกรรมฯ จากชุดคำถาม จำนวนเป็นรายจุดคำถาม

รายการ	จุดคำถามที่ 1		จุดคำถามที่ 2		จุดคำถามที่ 3		จุดคำถามที่ 4								
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.							
1. การเตรียมตัวของผู้รายงาน	3.14	0.69	พอใช้	3.71	0.48	ดี	4.80	0.44	ดีมาก	4.14	0.37	ดี	3.88	0.76	ดี
2. ความตั้งใจของผู้ฟัง	2.71	0.75	พอใช้	3.57	0.78	ดี	3.60	0.54	ดี	3.57	0.53	ดี	3.34	0.74	พอใช้
3. เนื้อหาที่รายงานตรงประเด็นที่ต้อง การให้สัมภาษณ์	3.14	0.06	พอใช้	3.85	0.37	ดี	4.40	0.54	ดี	3.85	0.37	ดี	3.76	0.76	ดี
4. เป็นไปตามกำหนดเวลา	3.14	0.89	พอใช้	4.14	0.37	ดี	3.80	0.44	ดี	4.28	0.48	ดี	3.84	0.73	ดี
5. มีความรอบรู้ในกิจกรรม	3.57	0.53	ดี	3.85	0.37	ดี	4.80	0.44	ดีมาก	3.85	0.37	ดี	3.84	0.46	ดี

จากตารางที่ 15 จะเห็นว่า พฤติกรรมของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมรวม 4 จุดกิจกรรมขณะเข้าร่วมกิจกรรมการรายงานผลการทำงานปฏิบัติจากชุดคำถาม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ยกเว้นรายการความตั้งใจของผู้ฟังที่มีค่าเฉลี่ยในระดับพอใช้ ค่าเฉลี่ยของแต่ละพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมรวมทั้ง 4 จุดกิจกรรมที่อยู่ในระดับดีตั้งแต่ขั้นไปมีร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด แสดงว่าพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมอยู่ในระดับน่าพอใจ เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า พฤติกรรมของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจะต้องมีค่าเฉลี่ยในแต่ละรายการตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด

เมื่อพิจารณาในแต่ละจุดคำถามพบว่า ในจุดคำถามที่ 2 และ 4 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมอยู่ในระดับดี ในจุดคำถามที่ 3 มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมในระดับดี และดีมาก ส่วนในจุดคำถามที่ 1 มีพฤติกรรมที่มีค่าเฉลี่ยในระดับดี 1 รายการคือ เป็นไปตามกำหนดเวลา รายการอื่น ๆ อยู่ในระดับพอใช้

2.2.4 การประเมินผลการฝึกอบรม จากกาประเมินความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรม

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการดำเนินการฝึกอบรม

รายการ	จุดฝึกอบรมที่ 1		จุดฝึกอบรมที่ 2		จุดฝึกอบรมที่ 3		จุดฝึกอบรมที่ 4		รวม						
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย			
1. วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเหมาะสม	3.6	1.14	มาก	4.6	0.54	มากที่สุด	4.75	0.5	มากที่สุด	4.4	0.54	มาก	4.31	0.82	มาก
2. คณะผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความเป็นกันเอง	4.2	0.83	มาก	5	-	มากที่สุด	4.25	0.5	มาก	4.6	0.54	มากที่สุด	4.52	0.61	มากที่สุด
3. บรรยากาศของการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.6	0.54	มาก	4.4	0.54	มาก	4	-	มาก	3.6	0.54	มาก	3.89	0.56	มาก
4. ท่านพอใจในการใช้เทคนิคการเร้าความสนใจ	3.4	0.54	ปานกลาง	4.6	0.54	มากที่สุด	4	-	มาก	3.6	0.54	มาก	3.89	0.65	มาก
5. คณะผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้อ่านด้วยความสะดวกแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม	4	-	มาก	4.2	0.44	มาก	4.25	0.5	มาก	4.2	0.44	มาก	4.15	0.37	มาก
6. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความศรัทธาคณะผู้ดำเนินการฝึกอบรม	3.8	0.44	มาก	4	0.70	มาก	3.75	0.85	มาก	3.4	0.54	ปานกลาง	3.73	0.65	มาก
ค่าเป็นการฝึกอบรม															
7. ท่านชอบวิธีการฝึกอบรมแบบนี้	4.4	0.54	มาก	4.6	0.54	มากที่สุด	4.5	0.57	มากที่สุด	4	0.70	มาก	4.36	0.59	มาก
8. ความสอดคล้องของวิธีการและวัตถุประสงค์	4	-	มาก	4.4	0.54	มาก	4.25	0.5	มาก	4.2	0.44	มาก	4.21	0.41	มาก
9. โครงการฝึกอบรมนี้สามารถแก้ปัญหาการจัด															
การเรียนการสอนได้	3.6	0.54	มาก	4.4	0.54	มาก	3.5	0.57	มาก	4	0.70	มาก	3.89	0.65	มาก

ตารางที่ 16 (ต่อ)

รายการ	จุดฝึกอบรมที่ 1		จุดฝึกอบรมที่ 2		จุดฝึกอบรมที่ 3		จุดฝึกอบรมที่ 4		รวม						
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
19. สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมมีจำนวนเหมาะสม กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม	3.2	0.83	ปานกลาง	4	0.70	มาก	4.25	0.95	มาก	3.6	1.14	มาก	3.73	0.93	มาก
20. สถานที่ที่ใช้ในการอบรมมีความเหมาะสม	3.6	0.89	มาก	3.6	0.54	มาก	4	-	มาก	4.2	0.44	มาก	3.84	0.60	มาก
21. คณะผู้ดำเนินฝึกอบรมได้ให้ความ ร่วมมือและช่วยเหลือกัน	4.4	0.54	มาก	4.6	0.54	มากที่สุด	4.75	0.5	มากที่สุด	4.4	0.54	มาก	4.52	0.51	มากที่สุด
22. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้ความร่วมมือกับ ผู้ดำเนินการฝึกอบรม	3.8	0.44	มาก	4.2	0.44	มาก	3.75	0.5	มาก	3.8	0.44	มาก	3.89	0.45	มาก
23. งบประมาณในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.2	0.44	ปานกลาง	3.4	0.48	ปานกลาง	2.25	0.5	น้อย	2.4	0.89	น้อย	2.84	0.76	ปานกลาง
24. การฝึกอบรมครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนและ ความร่วมมือจากหน่วยงานต้นสังกัด	3	-	ปานกลาง	4.2	0.44	มาก	2.5	0.57	ปานกลาง	3.6	0.89	มาก	3.36	0.83	ปานกลาง
25. การฝึกอบรมครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนและ ความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และหน่วยงานอื่น	2.6	0.54	ปานกลาง	3.4	1.34	ปานกลาง	2.25	0.5	น้อย	3.6	0.89	มาก	3	1	ปานกลาง
26. ท่านมีความพอใจในผลของฝึกอบรม ในครั้งนี้	3.6	0.54	มาก	4.4	0.54	มาก	4	0.81	มาก	3.8	0.44	มาก	3.94	0.62	มาก

จากตารางที่ 16 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ดำเนินการฝึกอบรม เกี่ยวกับการดำเนินการการฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยในระดับมากและมากที่สุด เป็นส่วนใหญ่ คือ 22 รายการ จาก 26 รายการ คิดเป็นร้อยละ 84.61 ของจำนวนรายการทั้งหมด รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ งบประมาณในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมได้รับการประเมินในระดับปานกลางและน้อยในทุกจุดฝึกอบรม รวมค่าเฉลี่ย 2.84 รองลงมาคือ รายการฝึกอบรม ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานอื่น รวมค่าเฉลี่ย 3.00 ส่วนรายการที่ได้รับการประเมินในระดับมากที่สุดมี 3 รายการ มีค่าเฉลี่ย 4.52 เท่ากันทุกรายการคือ คณะผู้จัดดำเนินการฝึกอบรมให้ความ เป็นกันเองกับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฝึกอบรม และคณะผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกัน

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละจุดฝึกอบรมพบว่า จุดฝึกอบรมที่ 2 มีค่าเฉลี่ยในแต่ละรายการในระดับมากขึ้นไปจำนวน 24 รายการ คิดเป็นร้อยละ 92.30 รองลงมาคือ จุดฝึกอบรมที่ 4 มีค่าเฉลี่ยในแต่ละรายการในระดับมากขึ้นไปจำนวน 23 รายการ คิดเป็นร้อยละ 88.46 และในจุดฝึกอบรมที่ 1 มีค่าเฉลี่ยในแต่ละรายการในระดับมากขึ้นไปน้อยที่สุดคือ 20 รายการ คิดเป็นร้อยละ 76.92

ผู้ดำเนินการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในแบบสอบถาม ปลายเปิดดังนี้

1) สื่อเสริม คือ เทปโทรทัศน์บางเรื่องน่าพอสใจ แต่บางเรื่องไม่ตรงกับความเป็นจริง เช่น เมื่อครูมีปัญหาจะไปปรึกษาปัญหาที่สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นการข้ามขั้นตอนและไม่ถูกต้อง หรือการสอนเพลงในเทปโทรทัศน์บางเพลงทำนองผิดเพี้ยนไป อาจจะเป็นตัวอย่างที่ผิดแก่ครูที่จะนำไปถ่ายทอด นอกจากนั้น วัสดุหรือภาพเคลื่อนไหวที่ใช้ประสบปัญหาการรบกวนจากแสงมากเป็นสื่อที่ไม่เหมาะสม เมื่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมมองไม่เห็นหรือได้ยินไม่ชัดทำให้เกิดความ เบื่อหน่าย

2) ปัญหาผู้บริหาร ผู้บริหารบางคนไม่สนใจการฝึกอบรมเท่าที่ควร จึงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีทำให้ครูผู้สอนหมดความ เชื่อถือ

3) บรรยากาศ รูปแบบการฝึกอบรมในช่วงที่ 3 ไม่เหมาะสม ควรมีการปรับปรุงวิธีการ เสนอผลงาน เพื่อให้บรรยากาศในช่วงที่ 3 ลดความน่าเบื่อหน่ายลง

4) งบประมาณ งบประมาณได้รับน้อยเกินไป

5) การติดตามผล ควรมีการติดตามผลภาคปฏิบัติอย่าง

ต่อเนื่อง เพื่อให้ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมอยู่นานที่สุด

2.3 การประเมินผลการฝึกอบรมครูประถมศึกษา

2.3.1 การประเมินผลการฝึกอบรม จากการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่แสดงการเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำแนกเป็นรายจุดฝึกอบรม

จุดฝึกอบรมที่	จำนวนผู้เข้าสอบ	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	\bar{X}	S.D.	t
1. ก่อนฝึกอบรม	82	54	22	33.62	6.02	
หลังฝึกอบรม	82	60	31	52.81	5.42	22.98*
2. ก่อนฝึกอบรม	52	52	19	35.90	6.97	
หลังฝึกอบรม	52	58	45	53.57	2.14	19.10*
3. ก่อนฝึกอบรม	82	59	16	36.04	7.28	
หลังฝึกอบรม	82	60	31	50.90	6.03	16.16*
4. ก่อนฝึกอบรม	71	45	24	34.32	4.65	
หลังฝึกอบรม	71	56	26	46.63	6.06	17.11*
รวม ก่อนฝึกอบรม	287	59	16	34.90	6.38	34.62*
หลังฝึกอบรม	287	60	26	50.87	5.96	

* P < .05

จากตารางที่ 17 แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลการเรียนรู้ของครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม และผลจากการทดสอบพบว่า ค่าเฉลี่ยของผลการเรียนรู้ของผู้รับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามเกณฑ์ในการประเมินที่กำหนดไว้ว่า คะแนนเฉลี่ยหลังการฝึกอบรมมากกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการฝึกอบรมมีค่าเท่ากับ 15.97 คิดเป็นร้อยละ 26.61 ของคะแนนเต็ม ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ว่า ผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการฝึกอบรมจะต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 15 % ของคะแนนเต็ม จากการเปรียบเทียบดังกล่าวพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร้อยละ 97.90 ได้คะแนนเพิ่มขึ้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมร้อยละ 1.74 ได้คะแนนลดลง และผู้เข้ารับการฝึกอบรมร้อยละ 0.34 ได้คะแนนเท่าเดิม เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละจุดฝึกอบรมพบว่า ผลต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการฝึกอบรมในจุดฝึกอบรมที่ 1 มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 19.19 คิดเป็นร้อยละ 31.98 และในจุดฝึกอบรมที่ 4 มีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการฝึกอบรมน้อยที่สุดคือ 12.31 คิดเป็นร้อยละ 20.51

กล่าวโดยสรุป ความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมมากกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกจุดฝึกอบรม

2.3.2 การประเมินผลการฝึกอบรม จากการตอบแบบสอบถามความคิดเห็น และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการดำเนินการฝึกอบรม ได้แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมที่มีต่อการดำเนินการฝึกอบรม จำนวนเป็นรายจุดฝึกอบรม

รายการ	จุดฝึกอบรมที่ 1		จุดฝึกอบรมที่ 2		จุดฝึกอบรมที่ 3		จุดฝึกอบรมที่ 4		รวม						
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย				
1. ผู้ดำเนินการฝึกอบรมสามารถสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมได้	3.89	0.71	มาก	4.23	0.54	มาก	3.96	0.72	มาก	3.95	0.56	มาก	3.99	0.66	มาก
2. ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีความเป็นกันเองกับท่าน	4.31	0.49	มาก	4.40	0.59	มาก	4.31	0.64	มาก	4.26	0.64	มาก	4.31	0.60	มาก
3. ผู้ดำเนินการฝึกอบรมอำนวยความสะดวกแก่ท่าน	3.84	0.67	มาก	4.25	0.58	มาก	4.08	0.62	มาก	3.96	0.66	มาก	4.02	0.65	มาก
4. ผู้ดำเนินการฝึกอบรมอธิบายได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย	3.85	0.54	มาก	4.15	0.56	มาก	3.97	0.56	มาก	4.00	0.60	มาก	3.97	0.57	มาก
5. ผู้ดำเนินการฝึกอบรมสามารถจัดกิจกรรมได้อย่างราบรื่น	3.96	0.50	มาก	4.11	0.57	มาก	4.09	0.63	มาก	3.95	0.63	มาก	4.02	0.59	มาก
6. เนื้อหาสาระในชุดฝึกอบรมสอดคล้องกับความต้องการให้แนวความคิดที่เป็นประโยชน์	4.04	0.60	มาก	4.23	0.57	มาก	4.14	0.60	มาก	4.23	0.61	มาก	4.15	0.60	มาก
7. ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระกิจกรรมและแบบฝึกปฏิบัติในชุดฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.90	0.57	มาก	4.09	0.62	มาก	4.03	0.55	มาก	4.18	0.58	มาก	4.05	0.59	มาก

รายการ	จุดฝึกอบรมที่ 1		จุดฝึกอบรมที่ 2		จุดฝึกอบรมที่ 3		จุดฝึกอบรมที่ 4		รวม						
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.							
8. จุดฝึกอบรม ภาพทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว และแผ่นโปสเตอร์น่าสนใจ	3.59	0.80	มาก	3.03	0.12	ปานกลาง	3.65	0.70	มาก	3.61	0.82	มาก	3.57	0.89	มาก
9. จุดฝึกอบรม ภาพทัศน์ และแผ่นโปสเตอร์จำนวนเพียงพอที่มีเข้ารับการฝึกอบรม	3.59	0.76	มาก	3.36	0.92	ปานกลาง	3.93	0.70	มาก	3.61	0.77	มาก	3.65	0.80	มาก
10. ขึ้นตอนในการฝึกอบรมมีความต่อเนื่องและสอดคล้องกัน	3.73	0.58	มาก	3.98	0.66	มาก	3.82	0.64	มาก	3.95	0.56	มาก	3.85	0.62	มาก
11. เวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.37	0.86	ปานกลาง	3.51	1.00	มาก	3.50	0.68	มาก	3.53	0.81	มาก	3.59	1.27	มาก
12. สถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	3.76	0.75	มาก	3.57	0.79	มาก	3.76	0.68	มาก	3.97	0.71	มาก	3.78	0.74	มาก
13. การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น	4.14	0.60	มาก	4.17	0.72	มาก	4.21	0.51	มาก	4.18	0.61	มาก	4.18	0.60	มาก
14. การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านได้รับความรู้เกี่ยวกับงานการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น	4.08	0.60	มาก	4.26	0.65	มาก	4.15	0.65	มาก	4.11	0.72	มาก	4.14	0.65	มาก
15. การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านเกิดเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนการสอน	4.12	0.61	มาก	4.17	0.61	มาก	4.15	0.61	มาก	4.15	0.78	มาก	4.14	0.66	มาก

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	จุดศักรณครั้งที่ 1		จุดศักรณครั้งที่ 2		จุดศักรณครั้งที่ 3		จุดศักรณครั้งที่ 4		รวม						
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
16. การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ท่านเกิดความคิดว่าจะปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ	4.15	0.55	มาก	4.28	0.59	มาก	4.19	0.67	มาก	4.08	0.72	มาก	4.16	0.64	มาก
17. การฝึกอบรมครั้งนี้จะช่วยแก้ปัญหการจัดการเรียนการสอนได้	4.00	0.60	มาก	4.11	0.57	มาก	4.09	0.61	มาก	3.94	0.66	มาก	4.03	0.62	มาก
18. ท่านทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมในครั้งนี้	3.91	0.54	มาก	4.07	0.51	มาก	3.97	0.60	มาก	3.91	0.62	มาก	3.96	0.56	มาก
19. ท่านชอบวิธีการฝึกอบรมแบบนี้	3.54	0.60	มาก	3.76	0.74	มาก	3.73	0.69	มาก	3.53	0.83	มาก	3.62	0.72	มาก
20. ท่านพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแรกพบ	3.65	0.58	มาก	3.20	0.73	ปานกลาง	3.84	0.68	มาก	3.61	0.69	มาก	3.73	0.68	มาก
21. ท่านพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมยามเช้า	3.68	0.62	มาก	3.71	0.76	มาก	3.85	0.68	มาก	3.60	0.72	มาก	3.71	0.69	มาก
22. ท่านพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ	3.68	0.58	มาก	3.94	0.69	มาก	3.98	0.63	มาก	3.69	0.72	มาก	3.82	0.87	มาก
23. ท่านพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมสร้างเสริมคุณธรรม	3.76	0.56	มาก	4.00	0.62	มาก	4.09	0.59	มาก	3.91	0.66	มาก	3.94	0.62	มาก
24. ท่านพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมอาสา	3.60	0.69	มาก	3.80	0.73	มาก	3.81	0.62	มาก	3.57	0.79	มาก	3.69	0.71	มาก
25. ท่านพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษา	3.60	0.61	มาก	3.92	0.70	มาก	3.70	0.70	มาก	3.70	0.73	มาก	3.71	0.69	มาก
จุดศักรณ															

ตารางที่ 18 (ต่อ)

รายการ	จุดศักรบรรมที่ 1		จุดศักรบรรมที่ 2		จุดศักรบรรมที่ 3		จุดศักรบรรมที่ 4		รวม						
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.							
26. ท่านพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมชมรมภาพทัศน์ ภาพเคลื่อนไหว	3.50	0.66	มาก	3.40	0.83	ปานกลาง	3.76	0.70	มาก	3.60	0.74	มาก	3.59	0.74	มาก
27. ท่านพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมสอดแทรก ต่าง ๆ	3.69	0.59	มาก	3.73	0.71	มาก	3.82	0.65	มาก	3.63	0.71	มาก	3.72	0.67	มาก
28. ท่านมีความสุขในขณะที่ศึกษาชุดศักรบรรม	3.48	0.71	ปานกลาง	3.61	0.65	มาก	3.32	0.81	ปานกลาง	3.16	0.69	ปานกลาง	3.66	0.71	มาก
29. ท่านมีความศรัทธาคือผู้นำในการศักรบรรม	3.68	0.67	มาก	4.11	0.64	มาก	3.79	0.65	มาก	3.77	0.65	มาก	3.81	0.67	มาก
30. ถ้ามีการจัดการศักรบรรมแบบนี้อีก ท่านจะ แนะนำให้เพื่อนครูที่ยังไม่เคยชมรมมา เข้าร่วมศักรบรรม	3.73	0.60	มาก	3.96	0.78	มาก	3.81	0.70	มาก	3.84	0.83	มาก	3.82	0.72	มาก

จากตารางที่ 18 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีต่อการดำเนินการฝึกอบรมอยู่ในระดับมากทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนรายการทั้งหมด แสดงว่าการดำเนินการฝึกอบรมเป็นที่น่าพอใจ ตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ว่า จะต้องมียังจำนวนรายการที่ได้คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนรายการทั้งหมด รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้ดำเนินการฝึกอบรมมีความเป็นกันเองกับท่าน รองลงมาคือ การฝึกอบรมครั้งนี้ทำให้ตระหนัก ในหน้าที่และความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น ส่วนรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดมี 2 รายการคือ เวลาที่ใช้ในการอบรมมีความเหมาะสม และท่านพอใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมชมภาพทัศน ภาพเคลื่อนไหว

จากการพิจารณารายละเอียดในแต่ละจุดฝึกอบรมพบว่า ทุกจุด ฝึกอบรมมีค่าคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ จุดฝึกอบรมที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 93.33 จุดฝึกอบรมที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 86.66 และในจุดฝึกอบรมที่ 3 และ 4 คิดเป็นร้อยละ 96.66

นอกจากนั้น ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เสนอแนะความคิดเห็น เพิ่มเติมในแบบสอบถามปลายเปิดด้านต่าง ๆ ดังนี้

1) ผู้ดำเนินการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมบางคนพูด สรุปรูปเนื้อหาซ้ำซาก นานเกินไปหรือพูดภาษาต่างประเทศปนภาษาไทย ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย เพื่อสร้างบรรยากาศให้ดีขึ้นควรมีการแลกเปลี่ยนวิทยากร หรือนำวิทยากรจากที่อื่นมาร่วม ด้วย เพื่อจะได้รับประสบการณ์กิจกรรมแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดความตื่น ตื่น กระตือรือร้นมากกว่า

2) วิธีการฝึกอบรม การจัดการฝึกอบรมแบบเน้นกระบวนการ ไม่สมควรจัด ควรเน้นให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการฝึกอบรมทำให้เสีย เวลาและสิ้น เปลืองงบประมาณมาก ควรจัดทำคู่มือครู หรือคู่มือการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งไปตามโรงเรียน หรือจัดทำอุปกรณ์ให้ครูแล้วจัดให้มีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จะมี ประโยชน์มากกว่า

3) ระยะเวลา

3.1) ควรจัดการฝึกอบรมในช่วงปิดภาคเรียน เพื่อจะได้ไม่เสียเวลาเรียน

3.2) ไม่ควรจัดการฝึกอบรมในวันหยุดราชการ เพราะครูไม่ได้พักผ่อน

3.3) ควรเพิ่มเวลาในการฝึกอบรมให้มากขึ้น การศึกษาหนังสืออย่างเร่งด่วนทำให้ไม่ได้รับความรู้เท่าที่ควร ความจำสับสน ทำแบบฝึกหัดไม่ทันเวลา เพราะเวลาไม่เหมาะสมกับเนื้อหา

3.4) ควรจัดฝึกอบรมเป็นช่วงเดียวติดต่อกัน เพราะเมื่อเวลาผ่านไปทำให้ลืมและหมดความกระตือรือร้น

4) สถานที่ สถานที่จัดฝึกอบรมมีแสงสว่างมากเกินไป ทำให้รูปภาพทัศนและภาพเคลื่อนไหวได้ไม่ชัดเจน อากาศร้อนอบอ้าว และบรรยากาศโดยรวมไม่ดีพอ

5) ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ควรจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพราะผู้เข้ารับการฝึกอบรมบางคนไม่เต็มใจเข้าร่วมกลุ่ม เมื่อเข้าร่วมกลุ่มแล้วไม่ยอมออกรายงาน เกี่ยงผู้อื่น ทำให้เสียเวลาและบรรยากาศ นอกจากนั้นผู้เข้ารับการฝึกอบรมที่มีอายุมาก จะเกษียณอายุในปีี้ควรได้รับการยกเว้นในการร่วมกิจกรรม เช่น ศึกษาชุดฝึกอบรมอย่างเร่งด่วน เพราะความคิดและสังขารไม่อำนวย

3. การประเมินพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนการสอน และพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษาภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน แบ่งได้ 2 ด้าน คือ

3.1 การประเมินพฤติกรรมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน

3.2 การประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน

3.1 การประเมินพฤติกรรมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน

3.1.1 การประเมินพฤติกรรมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังการฝึกอบรมจากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 27 รายการ ตัวอย่างประชากร 24 คน ได้แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของครูที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังจากการฝึกอบรม
จากการสังเกต

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
1. สนทนายาม เข้าหรือกิจกรรม เตรียมนักเรียนก่อน เข้าเรียน	20	83.33
2. เล่าข่าวและ เหตุการณ์	10	41.66
3. เตรียมความพร้อมนักเรียน	20	83.33
4. จัดกิจกรรมนำ เข้าสู่บทเรียน	21	87.50
5. เล่าเรื่อง เล่านิทาน เล่าเหตุการณ์	8	33.33
6. ใช้สื่อประกอบการสอน	24	100
7. ใช้เพลงประกอบ	19	79.16
8. ใช้ เกมประกอบ	14	58.33
9. สาธิต	12	50
10. ทดลอง	4	16.66
11. แสดงบทบาทสมมุติ	7	29.16
12. สถานการณ์จำลอง	1	4.16
13. แสดงละคร	-	-
14. กรณีตัวอย่าง	2	8.33
15. บรรยาย อธิบาย	24	100
16. อภิปราย	19	79.16
17. ได้วาที	-	-
18. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	18	75
19. เชิญวิทยากรมาบรรยาย สาธิต	-	-
20. ค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด	4	16.66
21. ใช้วิธีแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	11	45.83
22. ใช้การเสริมแรงนักเรียน	21	87.50

ตารางที่ 19 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
23. สรุปบทเรียน	19	79.16
24. สอนซ่อมเสริม	4	16.66
25. ทบทวนก่อนเรียน	9	37.50
26. ทดสอบก่อนเรียน	3	12.50
27. ทดสอบหลังเรียน	22	91.66

จากตารางที่ 19 จะเห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน มีจำนวนทั้งสิ้น 24 กิจกรรม จาก 27 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 88.88 กิจกรรมที่ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่ การใช้สื่อประกอบการสอน และการบรรยาย รองลงมา ได้แก่ การทดสอบหลังเรียน ครูนำไปใช้ร้อยละ 91.66 การใช้กรณีตัวอย่างและสถานการณ์จำลองเป็นกิจกรรมที่ครูนำไปใช้น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.33 และ 4.16 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่ครูไม่ได้นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนมี 3 กิจกรรม ได้แก่ การแสดงละคร การโต้วาที และการเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิต

3.1.2 การประเมินพฤติกรรมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 ภายหลังการฝึกอบรม จากการตอบแบบสอบถาม จำนวนรายการทั้งหมด 33 รายการ
 จำนวนประชากร 24 คน ได้แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของครูที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังจากฝึกอบรม
ที่ได้จากการสอบถาม

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
1. สนทนายาม เข้าหรือกิจกรรม เตรียมนักเรียนก่อน เข้าเรียน	23	95.83
2. เตรียมความพร้อมนักเรียน	24	100
3. จัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	23	95.83
4. เล่าเรื่อง เล่านิทาน เล่าเหตุการณ์	23	95.83
5. เล่าข่าวและเหตุการณ์	22	91.66
6. ใช้สื่อประกอบการสอน	24	100
7. ใช้เพลงประกอบการสอน	23	95.83
8. ใช้เกมประกอบการสอน	23	95.83
9. สาดิ	22	91.66
10. ทดลอง	23	95.83
11. แสดงบทบาทสมมติ	22	91.66
12. สถานการณ์จำลอง	20	83.33
13. แสดงละคร	15	62.50
14. กรณีตัวอย่าง	17	70.83
15. บรรยาย อธิบาย	24	100
16. อภิปราย	22	91.66
17. ไต่สวน	11	45.83
18. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	24	100
19. เชิญวิทยากรมาบรรยาย สาดิ	8	33.33
20. ให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด	23	95.83
21. ใช้วิธีการแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	24	100
22. ให้การเสริมแรงนักเรียน	24	100
23. สรุปบทเรียน	24	100

ตารางที่ 20 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
24. สอนซ่อมเสริม	24	100
25. ทบทวนบทเรียนก่อนเรียน	24	100
26. ทดสอบก่อนเรียน	23	95.83
27. ทดสอบหลังเรียน	23	95.83
28. ศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน	24	100
29. จัดป้ายนิเทศตรงตามเนื้อหาที่สอน	23	95.83
30. ให้คำปรึกษานักเรียนทั้งเรื่องการเรียนและเรื่องส่วนตัว	24	100
31. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน	24	100
32. สร้างและใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเอง	22	91.66
33. ประสานกับผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนของนักเรียน	23	95.83

จากตารางที่ 20 จะเห็นว่า ครูได้นำกิจกรรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรม กิจกรรมที่ครูนำไปใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 12 กิจกรรม ได้แก่ การเตรียมความพร้อมนักเรียน การใช้สื่อประกอบการสอน การบรรยายอธิบาย การแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน การใช้วิธีแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ การเสริมแรงนักเรียน การสรุปบทเรียน การสอนซ่อมเสริม การทบทวนบทเรียนก่อนเรียน การศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน การให้คำปรึกษานักเรียน ทั้งเรื่องการเรียนและเรื่องส่วนตัว และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนกิจกรรมที่ครูนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนน้อยที่สุด ได้แก่ การได้วาทิ การเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิตคิดเป็นร้อยละ 45.83 และ 33.33 ตามลำดับ

3.1.3 การประเมินพฤติกรรมการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน
 ภายหลังจากการฝึกอบรม จากการสัมภาษณ์นักเรียน จำนวนรายการทั้งหมด 28 รายการ
 ตัวอย่างประชากร 24 คน ได้แสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของครูที่ได้จัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังจากการฝึกอบรม
 จากการสัมภาษณ์

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
1. กิจกรรมก่อน เข้าเรียนและสนทนายามเช้า	23	95.83
2. การเตรียมความพร้อม	15	62.50
3. การจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	15	62.50
4. เล่าเรื่อง เล่านิทาน เหตุการณ์	24	100
5. เล่าข่าว เหตุการณ์	19	79.16
6. ใช้สื่อประกอบการสอน	23	95.83
7. ใช้เพลงประกอบการสอน	21	87.50
8. ใช้เกมประกอบการสอน	23	95.83
9. สาธิต	24	100
10. ทดลอง	20	83.33
11. แสดงบทบาทสมมุติ	15	62.50
12. สถานการณ์จำลอง	6	25.00
13. แสดงละคร	12	50.00
14. กรณีตัวอย่าง	24	100
15. บรรยาย อธิบาย	24	100
16. อภิปราย	24	100
17. โต้วาทิ	10	41.66
18. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	21	87.50
19. เชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิต	16	66.67

ตารางที่ 21 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
20. ให้นักเรียนค้นคว้าจากห้องสมุด	21	87.50
21. ใช้วิธีแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	19	79.16
22. ให้การเสริมแรงนักเรียน	24	100
23. สรุปบทเรียน	24	100
24. สอนซ่อมเสริม	23	95.83
25. ทบทวนบทเรียนก่อนเรียน	21	87.50
26. ทดสอบก่อนเรียน	19	79.16
27. ทดสอบหลังเรียน	24	100
28. การติดต่อกับผู้ปกครองเกี่ยวกับนักเรียน	24	100

จากตารางที่ 21 จะเห็นว่า ครูได้นำกิจกรรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรม กิจกรรมที่ครูนำไปใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 9 กิจกรรม ได้แก่ การเล่าเรื่อง นิทาน เหตุการณ์ การสาธิต การใช้กรณีตัวอย่าง การบรรยาย การอภิปราย การให้การเสริมแรงนักเรียน การสรุปบทเรียน การทดสอบหลังเรียน และการติดต่อกับผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมที่ครูนำไปใช้ รองลงมาได้แก่ กิจกรรมก่อนเข้าเรียนและสนทนายามเช้า การใช้สื่อประกอบ การสอน และกิจกรรมสอนซ่อมเสริมคิดเป็นร้อยละ 95.83 ส่วนกิจกรรมที่ครูนำไปใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การโต้วาที และการใช้สถานการณ์จำลอง คิดเป็นร้อยละ 41.66 และ 25.00 ตามลำดับ

จากการประเมินพฤติกรรมการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังจากการฝึกอบรม ที่ได้จากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การตอบแบบสอบถาม และจากการสัมภาษณ์นักเรียน ผลของการประเมินสรุปในการตารางที่ 22 และ 23 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของครูที่ได้นำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ภายหลังจากการฝึกอบรม

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
1. สนทนายามเข้าหรือกิจกรรมเตรียมนักเรียนก่อนเข้าเรียน	23	95.83
2. เตรียมความพร้อมนักเรียน	21	87.50
3. จัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน	22	91.66
4. เล่าเรื่อง เล่านิทาน เล่าเหตุการณ์	23	95.83
5. เล่าข่าว และ เหตุการณ์	19	79.16
6. ใช้สื่อประกอบการสอน	24	100
7. ใช้เพลงประกอบการสอน	22	91.66
8. ใช้เกมประกอบการสอน	24	100
9. สาธิต	23	95.83
10. ทดลอง	21	91.66
11. แสดงบทบาทสมมติ	16	66.67
12. สถานการณ์จำลอง	5	20.83
13. แสดงละคร	9	37.50
14. กรณีตัวอย่าง	18	75.00
15. บรรยาย อธิบาย	24	100
16. อภิปราย	23	95.83
17. โต้วาทิ	4	16.66
18. แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานร่วมกัน	23	95.83
19. เชิญวิทยากรมาบรรยาย สาธิต	5	20.83
20. ให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด	20	83.33
21. ใช้วิธีการแบ่งกลุ่มหลาย ๆ แบบ	20	83.33
22. ให้การเสริมแรงนักเรียน	24	100

ตารางที่ 22 (ต่อ)

กิจกรรมการเรียนการสอน	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
23. สรุปบทเรียน	24	100
24. สอนซ่อมเสริม	23	95.83
25. ทบทวนบทเรียนก่อนเรียน	21	87.50
26. ทดสอบก่อนเรียน	19	79.16
27. ทดสอบหลังเรียน	24	100
28. ศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน	24	100
29. จัดป้ายนิเทศตรงตามเนื้อหาที่สอน	23	95.83
30. ให้คำปรึกษานักเรียนทั้ง เรื่องการเรียนและ เรื่องส่วนตัว	24	100
31. แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	24	100
32. สร้างและใช้ เครื่องมือวัดและประเมินผลด้วยตนเอง	22	91.66
33. ประสานกับผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการเรียนการสอน ของนักเรียน	23	95.83

จากตารางที่ 22 จะเห็นว่า จากการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า ครูได้นำกิจกรรมที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนครบทุกกิจกรรม กิจกรรมที่ครูนำไปใช้มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 100 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 9 กิจกรรม ได้แก่ การใช้สื่อประกอบการสอน การใช้เกมประกอบการสอน การบรรยาย-อธิบาย การให้การเสริมแรงนักเรียน การสรุปบทเรียน การทดสอบหลังเรียน การศึกษาหลักสูตรและแผนการสอน การให้คำปรึกษานักเรียนทั้ง เรื่องการเรียนและ เรื่องส่วนตัว และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครู เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนกิจกรรมที่ครูนำไปใช้น้อยที่สุด ได้แก่ การได้วาที่คิดเป็นร้อยละ 16.66 และการใช้สถานการณ์จำลอง การเชิญวิทยากรมาบรรยาย คิดเป็นร้อยละ 20.83

ตารางที่ 23 จำนวนและร้อยละของกิจกรรมที่ครูแต่ละคนนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภายหลังจากการฝึกอบรม โดยแยกตาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ครู คนที่	แบบสังเกต		แบบสอบถาม		แบบสัมภาษณ์		จำนวน กิจกรรม ที่ผ่าน เกณฑ์ (N=33)	ร้อยละ
	จำนวน กิจกรรม (N=27)	ร้อยละ	จำนวน กิจกรรม (N=33)	ร้อยละ	จำนวน กิจกรรม (N=28)	ร้อยละ		
1	11	40.74	29	87.87	20	71.42	23	69.69
2	6	22.22	31	93.93	19	67.85	25	75.75
3	11	40.74	33	100	23	82.14	29	87.87
4	15	55.55	31	93.93	23	82.14	27	81.81
5	13	48.14	28	84.84	21	75.00	27	81.81
6	6	22.22	31	93.93	28	100	31	93.93
7	13	48.14	31	93.93	23	82.14	27	81.81
8	11	40.74	29	87.87	18	64.28	24	72.72
9	12	44.44	32	96.96	21	75.00	27	81.81
10	17	62.96	31	93.93	22	78.57	28	84.84
11	5	18.51	19	57.57	14	50.00	16	48.48
12	14	44.44	24	72.72	22	78.57	24	72.72
13	13	48.14	28	84.84	22	78.57	27	81.81
14	16	59.25	31	93.93	24	85.71	28	84.84
15	17	62.96	33	100	25	89.28	30	90.90
16	18	66.66	28	84.84	27	96.42	28	84.84
17	15	55.55	32	96.96	25	89.28	31	93.93
18	16	59.25	30	90.90	27	96.42	29	87.87
19	12	44.44	33	100	23	82.14	30	90.90

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ครู คนที่	แบบสังเกต		แบบสอบถาม		แบบสัมภาษณ์		จำนวน กิจกรรม ที่ผ่าน เกณฑ์ (N=33)	ร้อยละ
	จำนวน กิจกรรม (N=27)	ร้อยละ	จำนวน กิจกรรม (N=33)	ร้อยละ	จำนวน กิจกรรม (N=28)	ร้อยละ		
20	16	59.25	31	93.93	28	100	31	93.93
21	18	66.66	32	96.96	25	89.28	31	93.93
22	13	48.14	32	96.96	26	92.85	30	90.90
23	12	44.44	32	96.96	26	92.85	30	90.90
24	16	59.25	32	96.96	25	89.28	31	93.93

จากตารางที่ 23 จะเห็นว่า กิจกรรมการเรียนการสอน จำนวน 33 กิจกรรมในแบบสังเกต แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ ครู ได้รับจากการฝึกอบรม มีครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 19 คน ที่นำความรู้ไปใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนจำนวน 27 ถึง 31 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 81.81 ถึง 93.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ว่า ครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างน้อย ร้อยละ 80 ของจำนวนกิจกรรมในแบบสอบถาม แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์รวมกัน และ มีครู 5 คนที่นำความรู้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่ำกว่าเกณฑ์การประเมิน กล่าวคือ ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนจำนวน 23-26 กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 69.69 ถึง 78.78 กล่าวโดยสรุปแล้ว ครูจำนวน 19 คนจาก 24 คน คิดเป็นร้อยละ 79.16 นำ ความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญ กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็นไปตาม เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

3.2 การประเมินพฤติกรรมการด้านคุณธรรมของครู ภายหลังจากการฝึกอบรม

4 เดือน

การประเมินพฤติกรรมการด้านคุณธรรมของครู ใช้ตัวอย่างประชากรจำนวน 24 คน ประเมินจากการตอบแบบวัดคุณธรรมของครู คือ คป. 1 จำนวน 24 ข้อ คป. 3 จำนวน 36 ข้อ และจากการสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมของครู คือ คป. 2 จำนวน 36 ข้อ ผลของการประเมินแสดงในตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 24 จำนวนและร้อยละของครูที่มีคุณธรรมในแต่ละคุณธรรม โดยแยกตาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

คุณธรรม	คป. 1		คป. 2		คป. 3	
	จำนวน (N=24)	ร้อยละ	จำนวน (N=24)	ร้อยละ	จำนวน (N=24)	ร้อยละ
1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่	19	79.16	20	83.33	15	62.50
2. ความอดทนอดกลั้น	21	87.50	15	62.50	20	83.33
3. ความขยันหมั่นเพียร	19	79.16	23	95.83	19	79.16
4. ความเมตตากรุณาและเสียสละ	24	100	24	100	16	66.66
5. ความซื่อสัตย์สุจริตยุติธรรม	16	66.66	24	100	17	70.83
6. ความประหยัด	22	91.66	19	79.16	19	79.16
7. ความมีเหตุผล	18	75.00	24	100	14	58.33
8. ความสามัคคี	7	29.16	21	87.50	19	79.16
9. ความมีระเบียบวินัย	23	95.83	24	100	14	58.33
10. ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง	19	79.16	24	100	11	45.83
11. ความมีมนุษยสัมพันธ์	23	95.83	24	100	21	87.50
12. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	21	87.50	24	100	17	70.83

จากตารางที่ 24 พิจารณาตามแบบวัดคุณธรรม (คป. 1) จะเห็นว่า คุณธรรมที่พบในครูส่วนมากคือ ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีจำนวน 6 คุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนคุณธรรมทั้งหมด ได้แก่ ความอดทนอดกลั้น ความเมตตากรุณาและเสียสละ ความประหยัด ความมีระเบียบวินัย ความมีมนุษยสัมพันธ์ และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คุณธรรมที่ครูทุกคนมีคิดเป็นร้อยละ 100 คือ ความเมตตากรุณาและเสียสละ ส่วนคุณธรรมที่ครูมีน้อยที่สุดคือ 7 คน จาก 24 คน คิดเป็นร้อยละ 29.16 คือ ความสามัคคี

จากแบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมของครู (คป. 2) พบว่า คุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่มีตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีจำนวน 10 คุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 83.33 จากจำนวนคุณธรรมทั้งหมด ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความขยันหมั่นเพียร ความเมตตากรุณาและเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริตและยุติธรรม ความมีเหตุผล ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ความเชื่อมั่นในตนเองกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง ความมีมนุษยสัมพันธ์ และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ส่วนคุณธรรมในข้อความอดทนอดกลั้น มีครูเพียง 15 คน จาก 24 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ที่มีคุณธรรมในข้อนี้

จากแบบวัดคุณธรรมของครู (คป. 3) พบว่า คุณธรรมที่พบในครูส่วนมากคือ ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปมีจำนวน 2 คุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 15.66 ของจำนวนคุณธรรมทั้งหมด คือความมีมนุษยสัมพันธ์ และความอดทนอดกลั้น คิดเป็นร้อยละ 87.50 และ 83.33 นอกจากคุณธรรม 2 ข้อนี้ ครูมีคุณธรรมในข้ออื่น ๆ น้อยกว่าร้อยละ 80 เช่น ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน และความสามัคคีมีครูร้อยละ 79.16 ที่มีคุณธรรมนี้ ส่วนคุณธรรมในข้อความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง ครูเพียง 11 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83 ของจำนวนครูทั้งหมดมีคุณธรรมในข้อนี้

ผลของการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู ภายหลังจากการฝึกอบรม 4 เดือน ที่ได้จากการตอบแบบวัดคุณธรรมของครู คป. 1, คป. 3 และ จากการสัมภาษณ์นักเรียน คป. 2 สรุปลงในตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 25 จำนวนและร้อยละของครูที่มีคุณธรรมในแต่ละคุณธรรม ภายหลังจากการฝึกอบรม

คุณธรรม	จำนวน (N = 24)	ร้อยละ
1. ความรับผิดชอบหน้าที่	20	83.33
2. ความอดทนอดกลั้น	22	91.66
3. ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน	21	87.50
4. ความเมตตากรุณาและเสียสละ	24	100
5. ความซื่อสัตย์สุจริต ยุติธรรม	22	91.66
6. ความประหยัด	21	87.50
7. ความมีเหตุผล	22	91.66
8. ความสามัคคี	18	75.00
9. ความมีระเบียบวินัย	23	95.83
10. ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง	19	79.16
11. ความมีมนุษยสัมพันธ์	23	95.83
12. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	21	87.50

จากตารางที่ 25 แสดงว่า จากแบบวัดคุณธรรมของครู คป. 1, คป. 3 และจากแบบสัมภาษณ์นักเรียนเกี่ยวกับคุณธรรมของครู คป. 2 พบว่าคุณธรรมที่ครูตั้งแต่ ร้อยละ 80 ขึ้นไปมี เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 10 คุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของจำนวน คุณธรรมทั้งหมด คุณธรรมที่ครูทุกคนมีได้แก่ ความเมตตากรุณาและเสียสละ ส่วนคุณธรรมที่ครู ส่วนมากมีรองลงมาคือ ความมีระเบียบวินัย และความมีมนุษยสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 95.83 ของจำนวนครูทั้งหมด คุณธรรมที่ครูน้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนครูทั้งหมดมี ได้แก่ ความ เชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 79.16 และความสามัคคี คิดเป็นร้อยละ 75.00

ผลของการประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู ภายหลังจากการฝึกอบรม
4 เดือน พิจารณาเป็นรายบุคคลโดยแยกตาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปลง
ในตารางที่ 26 และ 27 ได้ดังนี้

ตารางที่ 26 จำนวนและร้อยละของคุณธรรมที่ครูแต่ละคนมีภายหลังจากการฝึกอบรม โดยแยกตาม
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ครูคนที่	คป. 1		คป. 2		คป. 3	
	จำนวน (N=12)	ร้อยละ	จำนวน (N=12)	ร้อยละ	จำนวน (N=12)	ร้อยละ
1	11	91.66	10	83.33	8	66.66
2	11	91.66	10	83.33	10	83.33
3	9	75.00	11	91.66	9	75.00
4	10	83.33	12	100	8	66.66
5	9	75.00	12	100	9	75.00
6	11	91.66	12	100	8	66.66
7	9	75.00	10	83.33	11	91.66
8	10	83.33	10	83.33	8	66.66
9	12	100	9	75.00	11	91.66
10	10	83.33	12	100	9	75.00
11	7	58.33	10	83.33	9	75.00
12	12	100	11	91.66	10	83.33
13	6	50.00	10	83.33	4	33.33
14	11	91.66	11	91.66	9	75.00
15	11	91.66	12	100	9	75.00
16	9	75.00	12	100	6	50.00
17	9	75.00	12	100	8	66.66

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ครูคนที่	คป. 1		คป. 2		คป. 3	
	จำนวน (N=12)	ร้อยละ	จำนวน (N=12)	ร้อยละ	จำนวน (N=12)	ร้อยละ
18	8	66.66	12	100	7	58.33
19	10	83.33	12	100	10	83.33
20	11	91.66	12	100	6	50.00
21	9	75.00	11	91.66	8	66.66
22	9	75.00	12	100	11	91.66
23	8	66.66	9	75.00	11	91.66
24	10	83.33	12	100	9	75.00

จากตารางที่ 26 จะเห็นว่า จากแบบวัดคุณธรรม (คป. 1) มีครูที่มีคุณธรรมตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 54.16 ของจำนวนครูทั้งหมด และในจำนวน 13 คน ส่วนครูที่มีคุณธรรมน้อยกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 45.83

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณธรรมของครู (คป. 2) จะเห็นว่า มีครูที่มีคุณธรรมตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 91.66 ของจำนวนครูทั้งหมด

จากแบบวัดคุณธรรม (คป. 3) จะเห็นว่า มีครูที่มีคุณธรรมตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 29.16 ของจำนวนครูทั้งหมด ส่วนครูที่มีคุณธรรมน้อยกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 70.83

ตารางที่ 27 จำนวนและร้อยละของคุณธรรมที่ครูแต่ละคนมีภายหลังการฝึกอบรม

ครูคนที่	จำนวนข้อคุณธรรม (N = 12)	ร้อยละ
1	11	91.66
2	11	91.66
3	10	83.33
4	12	100
5	11	91.66
6	12	100
7	12	100
8	10	83.33
9	11	91.66
10	12	100
11	6	50.00
12	12	100
13	7	58.33
14	11	91.66
15	11	91.66
16	9	75.00
17	11	91.66
18	8	66.66
19	12	100
20	12	100
21	11	91.66

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ครูคนที่	จำนวนข้อคุณธรรม (N = 12)	ร้อยละ
22	12	100
23	10	83.33
24	12	100

จากตารางที่ 27 จะเห็นว่า มีครูที่มีคุณธรรมตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไป จำนวน 20 คน พฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน จึงถือว่าน่าพอใจ ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ว่า ต้องมีครูจำนวนร้อยละ 80 มีคุณธรรมตามที่กำหนดไว้ อย่างน้อยร้อยละ 80 ของจำนวนคุณธรรมทั้งหมด

4. การศึกษาพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 ภายหลังการฝึกอบรม 5 เดือน

การศึกษาพฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครูประถมศึกษาภายหลังการฝึกอบรม 5 เดือน ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา (ประมาณ 4 เดือน) ในโรงเรียน 1 โรงเรียน จากโรงเรียนซึ่งเป็นตัวอย่างประชากรโรงเรียนจำนวน 4 โรงเรียน ที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรมด้านการเรียนการสอนและพฤติกรรมด้านคุณธรรมภายหลังการฝึกอบรม 4 เดือน

4.1 สภาพโรงเรียนโดยทั่วไป

ที่ตั้ง โรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีเนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับ เขตรชุมชนซึ่งเป็นที่ตั้งของหมู่บ้าน

ตลาดและวัด โดยมีถนนสายใหญ่ตัดผ่านทำให้ตำบลนี้ถูกแบ่งแยกเป็น 2 ฝั่ง ระยะทางจากโรงเรียนไปยังตัวอำเภอประมาณ 8 กิโลเมตร อาณาเขตด้านหน้าของโรงเรียนติดสวนผักและบ้านพักอาศัย ห่างจากถนนใหญ่ประมาณ 200 เมตร มีถนน 2 สายตัดผ่านด้านข้างโรงเรียน ด้านหลังโรงเรียนเป็นทุ่งนา และโรงงานบดมันสำปะหลัง ทางด้านซ้ายมือของโรงเรียนเป็นทุ่งนาเช่นกัน มีสถานีอนามัยตำบลอยู่ทางด้านขวาของโรงเรียน

อาคารสถานที่ ประกอบด้วยอาคาร 5 หลัง เป็นอาคารเรียน 3 หลัง อาคารอเนกประสงค์ 1 หลัง และอาคารเด็กเล็กของกรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย 1 หลัง มีห้องเรียนทั้งหมด 11 ห้อง (ระดับประถมศึกษา 9 ห้อง และระดับก่อนวัยเรียน 2 ห้อง) ห้องสมุดและห้องผู้บริหารอย่างละ 1 ห้อง รวมอยู่ในอาคารเรียนทางด้านหน้า ส่วนอาคารอเนกประสงค์แบ่งออกเป็นห้องประชุม ห้องพยาบาล ห้องสหกรณ์ และห้องกลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ มีโรงอาหารและครัวอยู่ทางด้านหลังของอาคารอเนกประสงค์ซึ่งจัดสร้างขึ้นด้วยเงินบริจาคของประชาชน บ้านพักคนงานมี 1 หลัง ล้วนนักเรียน 1 หลัง โรงรถสำหรับครู นักเรียน 1 หลัง

บริเวณด้านหน้าของโรงเรียนเป็นสนามขนาดใหญ่ ด้านหลังมีส่วนหย่อมและสวนสัตว์ขนาดเล็กเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักเรียน มีบ่อนักน้ำฝนขนาดใหญ่อยู่ระหว่างอาคารเรียน และมีบ่อน้ำบาดาลอยู่ด้านข้างอาคารเรียน ส่วนบริเวณโรงอาหารมีบ่อน้ำ 1 ที่ และโอ่งเก็บน้ำ 5 ใบ

ห้องสมุด ห้องสมุดของโรงเรียนจัดเป็นห้องสมุดของกลุ่มโรงเรียนควบคู่กันไปด้วย สภาพโดยทั่วไปค่อนข้างสะอาด หนังสือถูกจัดเป็นหมวดหมู่อย่างเรียบร้อย และถูกต้อง มีผู้บัตราয়การครบถ้วน เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 วันละ 5 คน มีหน้าที่ดูแลความสะอาด ให้บริการยืม-คืนหนังสือ และจัดหนังสือเข้าประจำที่ ทุก ๆ 2 เดือนจะมีรายการแข่งขันตอบปัญหา โดยบรรณารักษ์จะเขียนคำถามคิดไว้ในห้องสมุด นักเรียนที่สนใจจะร่วมตอบปัญหาสามารถค้นหาคำตอบได้จากหนังสือในห้องสมุด แล้วเขียนคำตอบใส่ลงในกล่องรับคำถาม เมื่อครบระยะเวลาที่กำหนดไว้ บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดจะรวบรวมคำตอบที่ถูกต้องมาจับสลากและแจกรางวัลผู้ตอบถูกครั้งละ 1 รางวัล กิจกรรมทายปัญหาห้องสมุดนี้ได้รับความสนใจจากนักเรียนเป็นอย่างดี

ห้องสมุดกลุ่ม โรงเรียนนี้ได้รับรางวัลห้องสมุดดีเด่นของอำเภอประจำปี 2530

โรงอาหาร สภาพโดยทั่วไปค่อนข้างสะอาด เปิดโล่งทั้ง 4 ด้าน มีบริเวณซีกล่าง เป็นสัดส่วน อุปกรณ์การทำครัวรวมอยู่ในห้องทำงานพื้นฐานอาชีพ ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกัน และมีการต่อเติมอาคารออกเป็นเพิงเพื่อการประกอบอาหารประเภทที่ต้องใช้เชื้อเพลิงที่เป็นพื้นอีกส่วนหนึ่ง โต๊ะอาหาร เป็นโต๊ะและม้ายาวที่มีเจ้าหน้าที่โครงการอาหารกลางวัน เป็นผู้ดูแลทำความสะอาดประจำวัน เจ้าหน้าที่โครงการอาหารกลางวันประจำวัน ประกอบด้วย ครูวันละ 2 คน และนักเรียนจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 6 วันละ 1 ห้องเรียน

ห้องสหกรณ์ กิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนนี้อยู่ระหว่างการทดลองศึกษางาน จึงยังไม่มีภาระจดทะเบียนสหกรณ์ ห้องสหกรณ์ประกอบด้วย ตู้ขายของ 1 ตู้ ซึ่งรวมอยู่ในห้องทำงานพื้นฐานอาชีพ สินค้าที่จำหน่ายส่วนมากเป็นอุปกรณ์การเรียน เช่น ดินสอ ยางลบและเครื่องใช้ที่จำเป็นในบ้าน เช่น สบู่ ผงซักฟอก เจ้าหน้าที่สหกรณ์เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ที่ได้รับการคัดเลือกจากครูผู้ทำหน้าที่ควบคุมห้องสหกรณ์วันละ 3 คน

ห้องพยาบาล ประกอบด้วยเตียง 1 เตียง และตู้ยา 1 หลัง จัดวางอยู่ที่มุมของห้องประชุม เนื่องจากไม่มีห้องเพียงพอ ครูผู้รับผิดชอบมี 1 คน ซึ่งจะประจำในห้องพยาบาลเมื่อไม่มีชั่วโมงสอน จากการสังเกตพบว่า ห้องพยาบาลมีสถิติการใช้บ่อย เนื่องจากเมื่อมีนักเรียนป่วยครูประจำชั้นมักจะนำส่งสำนักงานอนามัยอำเภอซึ่งอยู่ห่างจากโรงเรียนเพียง 50 เมตร

ห้องผู้บริหาร ห้องผู้บริหาร เป็นห้องทำงานของอาจารย์ใหญ่ เจ้าหน้าที่การเงิน-ธุรการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูพิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 อีก 2 คน ส่วนหนึ่งจัดเป็นที่เก็บหนังสือและอุปกรณ์การเรียนการสอน เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องโรเนียว เครื่องขยายเสียง ภายในส่วนที่ใช้รับรองแขกมีรูปบุคลากรในโรงเรียนแบ่งตามสายงาน และวุฒิการศึกษาติดอยู่ มุมหนึ่งของห้องเป็นที่ลงชื่อมาทำงานของครู มีกระดานดำเพื่อใช้ในการนัดหมาย 1 แผ่น ที่ฝาผนังอาคารหน้าห้องเป็นป้ายทะเบียนสถิติครู นักเรียนประจำวัน และป้ายนิเทศเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน

บุคลากร บุคลากรในโรงเรียนประกอบด้วย ครู 12 คน ภารโรง 1 คน และนักเรียน 281 คน ครูผู้ทำการสอนมี 11 คน สอนประจำชั้น 8 คน และสอนพิเศษ 2 คน ครูทุกคนเป็นเพศหญิง ส่วนผู้บริหาร เป็นชาย อายุของครูอยู่ระหว่าง 29 - 52 ปี วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 4 คน นอกจากนั้นมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีครูชั้นก่อนวัยเรียน 2 คน เป็นครูในอัตราจ้างของกรมพัฒนาชุมชน ซึ่งไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การบริหารของทางโรงเรียน

ภารโรง ภารโรงของโรงเรียนมี 1 คน เป็นชาย พักอาศัยอยู่ที่บ้านพัก ในบริเวณโรงเรียน

นักเรียน เป็นชาย 146 คน หญิง 135 คน นักเรียนเกือบทั้งหมด เป็นนักเรียนในท้องถิ่นจากตำบลที่ตั้งของโรงเรียนและตำบลใกล้เคียง นักเรียนบางส่วนย้าย ตามผู้ปกครองจากจังหวัดอื่นมาประกอบอาชีพในโรงงานบริเวณตำบลที่ตั้งของโรงเรียน ซึ่ง นักเรียนในส่วนนี้จะมีการย้าย เข้าย้ายออกตลอดทั้งปี

การเดินทางของครูส่วนใหญ่ใช้บริการรถโดยสารประจำทาง เดินทาง ด้วยรถยนต์ส่วนตัวมี 3 คน และอีก 1 คนเดินมาโรงเรียน ครูที่มีที่พักอาศัยอยู่ไกลจาก โรงเรียนที่สุดคิดเป็นระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร ส่วนครูที่อยู่ใกล้ที่สุดคิดเป็นระยะทาง ประมาณ 150 เมตร

การเดินทางของนักเรียน ส่วนใหญ่ใช้วิธีการเดิน นักเรียนที่เดินทาง ด้วยจักรยานมีประมาณร้อยละ 5 ของนักเรียนทั้งหมด และจากการสังเกตพบว่า นักเรียนที่ เดินทางด้วยรถยนต์โดยสารประจำทางมีเพียงคนเดียว

กิจกรรมของโรงเรียน จากการสังเกตผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนได้จัด กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่

- 1) กิจกรรมวันประถมศึกษาแห่งชาติ
- 2) กิจกรรมวันขึ้นปีใหม่
- 3) กิจกรรมวันครู
- 4) กิจกรรมประกวดมารยาทนักเรียน

- 5) กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน
- 6) กิจกรรม เข้าค่ายพักแรมลูกเสือ
- 7) กิจกรรม เข้าค่ายพักแรมยุวภาษา
- 8) กิจกรรมร่วมกลุ่มโรงเรียนได้แก่ การประชุมครูในกลุ่ม และ
การจัดทำโครงการกลุ่มโรงเรียน

4.2 สภาพเหตุการณ์ประจำวัน

ในเวลา เช้านักเรียนจะมาถึงโรงเรียนตั้งแต่เวลาประมาณ 7.00 น. นักเรียนในชั้นเรียนที่ได้รับมอบหมายให้เป็นเวรประจำวันจะแยกย้ายกันปฏิบัติหน้าที่ เช่น กวาดเศษขยะ ไขไม้ รดน้ำต้นไม้ และดูแลความสะอาดทั่วไป ส่วนนักเรียนอื่น ๆ จะรวมกลุ่มเล่นในสนามและมุมต่าง ๆ ของอาคารเรียน ครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เวรประจำวันจะมาถึงโรงเรียนเวลาประมาณ 7.40 น. เพื่อควบคุมการปฏิบัติงานของนักเรียน ส่วนครูอื่น ๆ จะรับประทานอาหารเช้า อ่านหนังสือพิมพ์ หรือคุยกันในห้องผู้บริหาร

เวลา 8.45 น. นักเรียนและครูจะยืนพร้อมกันที่หน้าเสาธงเพื่อเชิญธงชาติ สวดมนต์ และกายบริหารประกอบเพลง หลังจากนั้นนักเรียนตัวแทนเวรประจำวันจะกล่าวประเมินผลการทำงานประจำวัน และตั้งเตือนว่ากล่าวนักเรียนที่ทำผิดระเบียบของโรงเรียนตามโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โดยมีครูเวร เป็นผู้สรุปอีกครั้งหนึ่ง ระหว่างกิจกรรมหน้าเสาธงนี้มีครูและนักเรียนมาถึงหลังสัญญาณเรียกเข้าแถวทุกวัน ซึ่งนักเรียนที่มาสายจะต้องยืนเข้าแถวรวมกลุ่มกัน แต่ครูจะเดินอ้อมด้านหลังแถวไปลงเวลาได้ ส่วนครูที่ยืนอยู่ในสนามส่วนใหญ่จะรวมกลุ่มคุยกันตามได้ร่มไม้

กิจกรรมการเรียนการสอนในภาคเช้าจะเริ่มเวลาประมาณ 9.00 น. ถึง 11.30 น. ทุกวันในเวลา 10.15 น. จะมีนักเรียนตั้งแต่ชั้น ป. 3 ถึง ป. 6 วันละ 2 ห้องเรียน สับเปลี่ยนกันปฏิบัติหน้าที่เจ้าหน้าที่โครงการอาหารกลางวัน นักเรียนเหล่านี้จะแบ่งแยกหน้าที่ต่าง ๆ กัน เช่น ประกอบอาหาร เช็ดโต๊ะ ล้างจาน ขายอาหาร ทาพิน โดยมีครูควบคุมวันละ 2 คน และแม่ครัว 1 คน อาหารในโครงการนี้เป็นลักษณะอาหารจานเดียว จำหน่ายในราคาจานละ 1 บาทและ 2 บาท เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจประจำวันแล้ว จะมีการประเมินผลงานประจำวันโดยนักเรียนที่เป็นฝ่ายประเมินผลและครูผู้ควบคุม

การเรียนการสอนในภาคบ่ายจะเริ่มเวลาประมาณ 12.40 น. ถึง 15.30 น. ในระดับชั้น ป. 5, 6 ส่วนระดับชั้น ป. 1-4 จะสิ้นสุดการเรียนการสอนเวลา 14.30 น. จากนั้นจะเป็นการสอนซ่อมเสริมจนถึงเวลา 15.30 น. เมื่อถึงเวลา 15.35 น. นักเรียนทุกคนจะเข้าแถวพร้อมกันเพื่อเดินกลับบ้าน โดยมีครูเวรประจำวันเป็นผู้ควบคุมการเดินแถว และส่งข้ามถนนวันละ 2 คน ครูส่วนใหญ่จะกลับบ้านพร้อมนักเรียน จะมีครูเพียงส่วนน้อยซึ่งเป็นครูในระดับชั้น ป. 5-6 ที่ทำงานจนถึงเวลา 16.00 น.

4.3 พฤติกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพห้องเรียน สภาพห้องเรียนโดยทั่วไปมีความสะอาดอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ทุกห้องจะมีป้ายนิเทศอยู่ที่หน้าหรือหลังห้อง จากการสังเกตพบว่า ป้ายนิเทศในแต่ละห้องเรียนจะไม่มีมีการเปลี่ยนหรือจัดใหม่บ่อยนัก บางห้องเรียนมีป้ายนิเทศที่จัดไว้ตั้งแต่ปีการศึกษาที่ผ่านมาแล้ว ลักษณะของป้ายนิเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด คือป้ายนิเทศเกี่ยวกับวันสำคัญ การตกแต่งห้องเรียน ส่วนใหญ่เป็นลักษณะใช้แผ่นภาพสำเร็จรูปหรือตารางคำศัพท์เพื่อการฝึกอ่านของนักเรียน

นักเรียน จำนวนนักเรียนในห้องเรียนโดยเฉลี่ยประมาณ 30 คน ความสะอาดของเสื้อผ้าและร่างกายอยู่ในเกณฑ์พอใช้ จากการสังเกตพบว่า เด็กนักเรียนส่วนใหญ่สวมรองเท้าแตะ หรือไม่สวมรองเท้า เพราะความเคยชินไม่ใช่เพราะเหตุผลทางด้านการเงิน พฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนโดยทั่วไปร่าเริง แจ่มใส รับผิดชอบงาน แต่การกล้าแสดงความคิดเห็น การใช้เหตุผล และการทำงานระบบกลุ่มในห้องเรียนยังไม่ดี สภาพการอ่านออกเขียนได้อยู่ในเกณฑ์ไม่ดี เช่นเดียวกัน

ครู ครูส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 24 ชั่วโมง ประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จะมีชั่วโมงสอนวันละ 5 ชั่วโมง โดยสอนทุกวิชา และทุกกลุ่ม ประสพการณ์ ส่วนในชั้น ป. 5 - 6 มีครูพิเศษช่วยสอนในวิชา ภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริม-ลักษณะนิสัย และกลุ่มประสพการณ์พิเศษ นอกจากนั้นครูทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านสนับสนุนการเรียนการสอน คือ งานวิชาการ บุคลากร ชุรการ การเงิน อาคารสถานที่ งานสัมพันธ์ชุมชน ส่วนทางด้านกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอน ครูทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกัน เช่น กิจกรรมโครงการอาหารกลางวัน กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมอนามัยโรงเรียน กิจกรรม

ห้องสมุดโรงเรียน กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมกลุ่มโรงเรียน ซึ่งมีครูเข้าร่วม เป็น
กรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดกลุ่ม และฝ่ายวิชาการกลุ่มโรงเรียน

พฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน

ผลการศึกษาพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งได้จากการ
สังเกตอย่างมีส่วนร่วม เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา แบ่งออกได้ 4 ระดับ คือ

- 1) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติใน
ระดับบ่อยครั้งได้แก่ การบรรยาย การเล่าข่าวเหตุการณ์ การสนทนายามเช้า การเล่า
เรื่องนิทาน เหตุการณ์ การสรุปบทเรียน การทบทวนก่อนเรียน การทดสอบหลังเรียน
และการสาธิต
- 2) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติใน
ระดับนาน ๆ ครั้ง ได้แก่ การให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด การเสริมแรงนักเรียน
การมอบหมายงานให้นักเรียนทำเป็นกลุ่ม การทดลอง การใช้เกม เพลง และสื่อประกอบ
การสอน การเตรียมความพร้อมนักเรียนก่อนเรียน การจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน และ
การสอนซ่อมเสริม
- 3) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนของครูส่วนใหญ่ปฏิบัติในระดับ
น้อยที่สุด ได้แก่ การใช้กรณีตัวอย่าง การแบ่งกลุ่มนักเรียนหลาย ๆ แบบ การอภิปราย
การแสดงบทบาทสมมุติ และการทดสอบก่อนเรียน
- 4) กิจกรรมการจัดการสอนที่ไม่พบว่าครูนำไปใช้ปฏิบัติ ได้แก่
การใช้สถานการณ์จำลอง การโต้วาที การเชิญวิทยากรมาบรรยายหรือสาธิต และการ
แสดงละคร

นอกจากนั้นผู้วิจัยสังเกตพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการเตรียมการสอนโดยการ
จัดทำบันทึกการสอนล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ส่งให้ผู้บริหารตรวจ มีครูเพียงคนเดียวที่ไม่ส่งบันทึก
การสอนมาเป็นเวลาประมาณ 2 เดือนเศษโดยอ้างว่าไม่มีเวลาทำ วิธีการเตรียมการสอนที่พบ
คือ ศึกษาจากคู่มือครูและแผนการสอน แต่การเตรียมสื่อการเรียนเพื่อประกอบการสอนพบว่า
ครูส่วนใหญ่จัดทำในระดับนาน ๆ ครั้ง การเตรียมสื่อการเรียนที่พบส่วนใหญ่จะปรากฏในกลุ่ม
การทำงานพื้นฐานอาชีพ เท่านั้น

การจัดกิจกรรมสอนซ่อม เสริม เป็นที่น่าสังเกตว่าในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4

ควรจะปรากฏการจัดกิจกรรมนี้ในระดับมาก แต่จากการสังเกตพบว่า ในช่วงเวลาการสอนซ่อม เสริมครูไม่ได้ใช้เวลานั้นในการสอนซ่อม เสริมนักเรียนที่เรียนอ่อน หรือจัดสอนเสริมให้นักเรียน แต่ส่วนมากจะเป็นช่วงเวลาของการให้การบ้านประจำวัน การท่องสูตรคูณ การท่องจำบทเรียนต่าง ๆ และการทำความสะอาด ปัดประตู่-หน้าต่างห้องเรียน เพื่อเตรียมตัวกลับบ้าน การสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนจะพบได้ในขณะเรียน เช่น ทำงานมาส่ง ไม่ถูกครูจะสอนเพิ่มเติมหรืออธิบายให้ฟังซ้ำ ส่วนการเสริมนักเรียนที่เรียนเก่งเกือบไม่สังเกตพบเลย และไม่เคยปรากฏการสอนซ่อม เสริมนอกเวลาเรียนหรือในวันหยุด

การจัดกิจกรรมด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ส่วนใหญ่การทดสอบเป็นการทดสอบหลังเรียนโดยการซักถาม หรือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้เมื่อเรียนผ่านจุดประสงค์นั้น ๆ ส่วนการทดสอบก่อนเรียนเท่าที่พบเป็นการซักถาม โดยไม่ใช่แบบทดสอบ

4.4 พฤติกรรมด้านคุณธรรม

ผลการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมของครู ซึ่งได้จากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา แบ่งออกได้ 3 ระดับ คือ

1) พฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่แสดงออกบ่อยครั้งหรือสม่ำเสมอ ได้แก่ ความเมตตากรุณา ความมีมนุษยสัมพันธ์ ความสามัคคี และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2) พฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่แสดงออกนาน ๆ ครั้ง หรือไม่สม่ำเสมอ ได้แก่ ความประหยัด ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความมีระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ สุจริต

3) พฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่แสดงออกน้อยที่สุด ได้แก่ ความอดทนอดกลั้น ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง และความมีเหตุผล

รายละเอียดของลักษณะพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่แสดงออกบ่อยครั้ง หรือสม่ำเสมอ

1) ความเมตตากรุณา พบเห็นได้จากภาระที่ครูทุกคนในโรงเรียนให้ความรัก ความเอาใจใส่ มีความสนใจนักเรียน ทุก ๆ วันครูเวรประจำวันจะอบรม ว่ากล่าว ตักเตือนให้ประพฤติดี เป็นคนดี เอาใจใส่ภาระเล่าเรียน ตัวอย่างเช่น วันหนึ่งครูคนหนึ่งได้พบเหตุการณ์เด็กนักเรียนโรงเรียนอื่นซึ่งจักรยานตัดหน้ารถบรรทุกอย่างน่าหวาดเสียว ก็ได้นำเหตุการณ์นั้นมาเล่าให้นักเรียนทราบและตักเตือนไม่ให้กระทำเช่นนั้น หรือจากเหตุการณ์ที่นักเรียนคนหนึ่งประสบอุบัติเหตุรถชนขณะข้ามถนนก่อนมาถึงโรงเรียน มีครูคนหนึ่งประสบเหตุการณ์ได้ตรงเข้าช่วยเหลือจัดการนำส่งโรงพยาบาล แจ้งให้ผู้ปกครองทราบ ซึ่งครูส่วนใหญ่ในโรงเรียนที่ทราบเหตุการณ์ก็ได้ปลีกเวลาไปเยี่ยม นำของไปเยี่ยมด้วย เช่นกันตลอดระยะเวลาที่เด็กพักรักษาตัวในโรงพยาบาล อีกเหตุการณ์หนึ่งที่พบเห็นคือบ้านของนักเรียนคนหนึ่งผู้ปกครองเป็นกรรมการศึกษาของโรงเรียนประสบอัคคีภัยในเวลาเช้า ครูหลายท่านที่เดินทางมาโรงเรียนพบเห็นเหตุการณ์ได้เข้าช่วยเหลือแต่ในการช่วยเหลือครูไม่สามารถขนของออกมาได้เลย ผู้บริหารโรงเรียนได้เรียกประชุมครูเพื่อหาทางช่วยเหลือ ที่ประชุมมีมติให้เก็บเงินจากครูทุกคนคนละ 100 บาท เพื่อเป็นเงินปลอบขวัญซึ่งครูทุกคนก็ยินดีให้ความช่วยเหลือ บางคนได้นำเครื่องใช้ เสื้อผ้ามาบริจาคให้ต่างหากอีกด้วย อีกกรณีหนึ่งคือ มีนักเรียน 3 คน ซึ่งบ้านอยู่ในละแวกเดียวกัน ขาดโรงเรียนบ่อยครั้ง ครูประจำชั้นได้นำเรื่องนี้ไปปรึกษาผู้บริหาร ผู้บริหารได้จัดการไปตามนักเรียนที่บ้านทันที ปรากฏว่าผู้ปกครองไม่ได้ให้ความร่วมมืออะไรนอกจากบอกว่านักเรียนมาโรงเรียนทุกวันไม่เคยขาดเรียน มอบสิทธิ์ให้ครูจัดการเอง ผู้บริหารต้องแอบข่มขู่พฤติกรรมของเด็กและไล่กวาดจับเป็นเวลา 3 วัน จึงได้ตัวนักเรียนกลับมา มีการว่ากล่าวตักเตือนไม่ให้ประพฤติชั่วเช่นที่แล้วมา ปรากฏว่าหลังจากนั้นนักเรียนทั้ง 3 คนไม่หนีโรงเรียนอีกเลย

จะเห็นได้ว่า ความเมตตากรุณาเป็นคุณธรรมที่มีอยู่ในตัวทุกคน และพบเห็นได้เด่นที่สุด โดยเฉพาะกรณีที่ครูทุกคนร่วมมือร่วมใจกันจัดทำโครงการอาหารกลางวันให้แก่เด็ก โดยครูทุกคนต้องลงมือประกอบอาหารเอง เพื่อให้เด็กนักเรียนได้มีอาหารที่ราคาถูกลงและถูกลักษณะโภชนาการรับประทาน โดยที่โครงการนี้ไม่ได้รับทุนอุดหนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเลยนั้น นับได้ว่าเป็นความเมตตากรุณาและเสียสละอย่างสูงของครูทุกคน

2) ความมีมนุษยสัมพันธ์ จากการสังเกตพบว่า ครูทุกคนในโรงเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ไม่ปรากฏการขัดแย้งกันในเรื่องส่วนตัวหรือการทำงาน ทุก ๆ วันครูทุกคนจะทักทายพูดจาเป็นอย่างดี รวมถึงการทักทายกับนักเรียนและผู้ปกครองด้วย ใน

วันกิจกรรม เข้าค่ายพักแรมผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนได้มาร่วมกิจกรรมและให้ความช่วยเหลือ เช่น ร้านขายอาหารได้จัดทำข้าวต้มเลี้ยงนักเรียนและครูในเวลากลางวัน ชาวบ้านเจ้าของสวนผักข้างโรงเรียนได้จัดอาหารทะเลมาช่วย ผู้ใหญ่บ้านและกรรมการศึกษามาร่วมชมการแสดงรอบกองไฟ และยังมีชาวบ้านมาช่วยเรื่องดนตรีอีกด้วย อีกเหตุการณ์หนึ่งที่พบคือ มารดาของกรรมการศึกษาคณะหนึ่งเสียชีวิต คณะครูได้ให้ความช่วยเหลือโดยจัดครูไปร่วมพิธีศพจำนวนหนึ่งพร้อมด้วยเงินช่วยทำบุญ

เนื่องจากค่าบลดัดตั้งของโรงเรียนนี้ได้รับการคัดเลือกให้เป็นชุมชนที่มีรูปแบบการปกครองดีเด่น ผู้วิจัยจึงได้พบว่า มีการประชุมประสานงานระหว่างผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน และครูในโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นเลขานุการของสภาตำบลซึ่งในบางครั้งมีการจัดประชุมสภาตำบลที่โรงเรียนด้วย นอกเหนือจากความสัมพันธ์ที่ดีของครูในโรงเรียน ครูกับนักเรียน และครูกับชุมชนแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างครูในโรงเรียนกับครูในกลุ่มก็เป็นไปด้วยดีเช่นกัน สังเกตได้จากการประชุมกรรมการบริหารกลุ่มการประชุมครูในกลุ่ม และการประชุมครูในอำเภอ

3) ความสามัคคี จากการสังเกตพบว่า ครูในโรงเรียนมีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน จนกระทั่งงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีทุกครั้ง เช่น ในงานวันประเพณีศึกษาของจังหวัด ทางอำเภอขอความร่วมมือให้ส่งการแสดง 1 ชุดเข้าร่วมงาน เนื่องจากเวลามีจำกัด ครูส่วนใหญ่ได้ระดมกำลังกันอย่างเต็มที่ แบ่งแยกหน้าที่กันฝึกซ้อม ตัดเย็บเสื้อผ้า จัดทำอุปกรณ์ประกอบการแสดง เมื่อถึงวันงาน ครูส่วนใหญ่ได้ไปร่วมงาน ช่วยกันแต่งตัวแต่งหน้าให้นักเรียน จัดฉากรวมทั้งนั่งชม เป็นกำลังใจให้เด็กด้วย หรือจากการจัดกิจกรรม เข้าค่ายพักแรมของลูกเสือและยุวกาชาด ซึ่งครูทุกคนในโรงเรียนมีประสบการณ์น้อยมาก แต่เมื่อมติดจากที่ประชุมอนุมัติให้จัดทำก็ได้มีการร่วมมือกันอย่างเต็มที่ และใช้ความพยายามอย่างสูง เช่น การแสดงวิทยากรที่จะต้องใช้ครูทุกคน เป็นผู้แสดงซึ่งครูส่วนใหญ่ตั้งใจที่จะไม่แสดง เพราะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง แต่ในที่สุดเพื่อแสดงออกถึงความสามัคคีของหมู่คณะครูทุกคนจึงออกแสดง นับได้ว่าเป็นการแสดงออกถึงความสามัคคีในหมู่คณะอย่างดียิ่ง นอกจากนั้นครูส่วนใหญ่จะพยายามค้างที่โรงเรียน เพื่อเป็นที่ปรึกษาและกำลังใจให้เด็ก ยกเว้นครูที่มีภาระกิจที่สำคัญจริง ๆ ครูคนหนึ่งมีลูกที่อยู่ระหว่างการกินนมแม่ยอมค้างที่โรงเรียน เพื่อให้มีครูอยู่กับเด็กมากที่สุด นับได้ว่าความสำเร็จของงานได้มาจากความสามัคคีของครูทุกคน

4) ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ พฤติกรรมคุณธรรม
ในด้านนี้ สังเกตได้จากความเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรม
วันมาฆบูชา การส่งนักเรียนเข้าวชเป็นเณร เพื่อถวายเป็นพระราชกุศลเนื่องในวโรกาสเฉลิม-
พระชนมพรรษาครบ 5 รอบ ร่วมกับทางอำเภอโดยโรงเรียนเป็นผู้จัดหาทุนเอง และการ
จัดกิจกรรมทำความสะอาดเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระพรชษาพระบาทสมเด็จพระเจ้า-
อยู่หัว

รายละเอียดของลักษณะพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่แสดงออก
นาน ๆ ครั้ง หรือไม่สม่ำเสมอ

1) ความประหยัด ครูบางคนมีการใช้จ่ายอย่างไม่ประหยัด เช่น
กรณีมีคนภายนอกเข้ามาขายเครื่องใช้พลาสติกในโรงเรียน มีครูส่วนหนึ่งซื้อไว้ทั้ง ๆ ที่ไม่มี
ความจำเป็น เพราะเคยซื้อไว้แล้วและของใช้นั้นก็ยังอยู่ในสภาพดี หรือกรณีการซื้อผ้าเงิน
ผ่อนที่ครูบางส่วนไม่ได้ซื้อ เพราะความจำเป็นแต่ซื้อ เพราะ เป็นของผ่อนส่งระยะยาว

2) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ จากการสังเกตการส่งบันทึกการสอน
พบว่า ครูบางคนไม่ส่ง หรือการตรวจงานของนักเรียน ครูบางคนตรวจงานไม่ทัน การทำงาน
ในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายพบว่า มีการปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ แต่มักจะมีการบ่น หรือแสดงความน้อย
ใจไม่อยากกระทำโดยอ้างว่างานที่ได้รับมอบหมายมีมากเกินไป

3) ความมีระเบียบวินัย จากการสังเกตพบว่า ครูส่วนใหญ่มีระเบียบ
วินัยอยู่ในระดับปานกลาง ครูบางคนจับกลุ่มหรือยืนคุยระหว่างแถวหน้าเสาธง ครูบางคน
แต่งกายไม่เหมาะสม เช่น สวมเสื้อไม่มีแขนมาโรงเรียน และในงานวันครูพบว่าครูในโรงเรียน
บางคนคุยกันในที่ประชุม หรือบางคนนำหนังสือพิมพ์ขึ้นมาอ่านระหว่างการประชุม ส่วนในการ
ประชุมครูของโรงเรียนมีการคุยกันบ้างระหว่างการประชุม

4) ความซื่อสัตย์สุจริตคุณธรรม พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์สุจริต
อยู่ในระดับปานกลาง ครูคนหนึ่งไม่ซื่อสัตย์ต่อเวลาคือ มาสายเป็นประจำและมักหาโอกาส
กลับบ้านก่อนเวลาเสมอ ครูที่มาโรงเรียนสายเป็นนิจมี 2 คน นอกจากนั้นจะมาทันเวลา
ครูบางคนลุ่มหลงการพนันห่วยได้ดิน ซื่อเป็นประจำครั้งละหลายร้อยบาท ส่วนความซื่อสัตย์
ต่อเวลาในการเข้าสอนมีครูบางคน เข้าห้องสอนช้าแต่ไม่เป็นประจำ

รายละเอียดของลักษณะพฤติกรรมด้านคุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่แสดงออกน้อย

- 1) ความอดทนอดกลั้น สังเกตได้ว่าครูส่วนใหญ่มีความอดทนอดกลั้นในระดับน้อย เมื่อประสบปัญหาหรือเกิดความไม่พอใจ จะแสดงให้เห็นได้ทันที จากการใช้คำพูด
- 2) ความขยันหมั่นเพียรใฝ่รู้ใฝ่เรียน พบว่า คุณธรรมด้านความขยันหมั่นเพียรและใฝ่รู้ใฝ่เรียน สังเกตพบได้น้อยมาก ครูส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะไม่หาความรู้แปลกใหม่เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน
- 3) ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นลักษณะคุณธรรมที่ครูส่วนใหญ่มีน้อยมาก โดยมีคำอ้างว่า ไม่มีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ หรือไม่มีประสบการณ์ การแสดงออกในด้านต่าง ๆ ครูยังมีความกลัว ไม่กล้า หรือขี้เขิน
- 4) ความมีเหตุผล การยอมรับการเปลี่ยนแปลงพบว่า ครูแสดงออกถึงการไร้เหตุผลในการตัดสินใจ วิจัยน้อย ส่วนใหญ่มีความเชื่อถือในประสบการณ์ คำบอกเล่า คำกล่าวอ้างมากกว่าการใช้เหตุผลของตนเอง

5. ผลการศึกษาสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรของครูประถมศึกษา เขตการศึกษา 12 ภายหลังการฝึกอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ค่าตอบจากแบบสอบถาม เกี่ยวกับสภาพการใช้เอกสารหลักสูตรของครูประถมศึกษา จำนวน 270 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.07 จากครูผู้เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน 287 คน จะนำเสนอในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) สภาพการใช้เอกสารหลักสูตรของครูประถมศึกษาในการเตรียมการสอนและการจัดการเรียนการสอน (ตารางที่ 28-32)
- 2) ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาเกี่ยวกับเอกสารหลักสูตร (ตารางที่ 33-36)
- 3) ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาเกี่ยวกับการบริการเอกสารหลักสูตร (ตารางที่ 37-38)
- 4) สภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาเอกสารหลักสูตรของครูประถมศึกษา (ตารางที่ 39)

1) สภาพการใช้เอกสารหลักสูตรของครูประถมศึกษาในการเตรียมการสอน และการจัดการเรียนการสอน ความคิดเห็นและสภาพการปฏิบัติของครูประถมศึกษาในการใช้เอกสารหลักสูตร เกี่ยวกับการเตรียมการสอนและการจัดการเรียนการสอน ได้แสดงในตารางที่ 28 - 31 ดังนี้

ตารางที่ 28 จำนวนและร้อยละของครูที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรในการเตรียมการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ความคิดเห็น	จำนวน (N = 270)	ร้อยละ
1. หลักสูตร เป็น เอกสารที่จำเป็นในการเตรียมการสอน	269	99.62
1.1 ระดับมาก	253	93.70
1.2 ระดับปานกลาง	15	5.55
1.3 ระดับน้อย	1	0.37
2. หลักสูตร เป็น เอกสารที่ไม่จำเป็นในการเตรียมการสอน	1	0.37

จากตารางที่ 28 จะพบว่าครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นหลักสูตรเป็นเอกสารที่จำเป็นเพื่อใช้ในการเตรียมการสอน คิดเป็นร้อยละ 99.62 โดยมีความคิดเห็นว่าเป็นหลักสูตรมีความจำเป็นในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 93.70 มีครูจำนวนร้อยละ 0.37 ที่มีความคิดเห็นว่าเป็นหลักสูตรมีความจำเป็นระดับน้อย และครูที่มีความคิดเห็นว่าเป็นหลักสูตรเป็นเอกสารที่ไม่มีความจำเป็นในการเตรียมการสอนมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.37

ตารางที่ 29 จำนวนของครูที่ให้เหตุผลเกี่ยวกับความจำเป็นในการใช้หลักสูตรเพื่อการเตรียมการสอน

เหตุผล	จำนวน
1. การใช้หลักสูตรในการเตรียมการสอนจำเป็นในระดับมาก เพราะ	
1.1 การจัดการเรียนการสอนต้องยึดหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่เด็กอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ	196
1.2 หลักสูตรเป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนและความเป็นเอกภาพ	41
1.3 เป็นแนวทางที่ทุกคนต้องปฏิบัติ	12
1.4 ทำให้ครูเกิดความพร้อมและความเชื่อมั่น	4
2. การใช้หลักสูตรในการเตรียมการสอนจำเป็นในระดับปานกลาง เพราะ	
2.1 มีแผนการสอน คู่มือครู กำหนดการสอน เพื่อใช้ในการเตรียมการสอนอยู่แล้ว	10
2.2 ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นตัวกำหนด จะไม่สามารถทำการสอนได้	4
3. การใช้หลักสูตรในการเตรียมการสอนจำเป็นในระดับน้อย เพราะ	1
หลักสูตรใช้เป็นเพียงเอกสารในการเตรียมการสอนระยะยาว คู่มือครูมีรายละเอียดที่ชัดเจนใช้ในการเตรียมการสอนได้ดีกว่า	
4. การใช้หลักสูตรในการเตรียมการสอนไม่จำเป็น เพราะในการเตรียมการสอนสามารถศึกษารายละเอียดได้จากแผนการสอน คู่มือครู	1

จากตารางที่ 29 จะพบว่า ครูจำนวน 29 คน มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรเป็นเอกสารที่มีความจำเป็นในการเตรียมการสอนในระดับมาก และในจำนวน 269 คนนี้ มีครู 196 คนให้เหตุผลว่า เพราะในการจัดการเรียนการสอนต้องยึดหลักสูตรเป็นแนวทางในการเตรียมการสอนเพื่อจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้แก่เด็ก ส่วนครูที่มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรไม่มีความจำเป็นในการเตรียมการสอน เพราะสามารถเตรียมการสอนได้จากการศึกษาแผนการสอน คู่มือครู

ตารางที่ 30 จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้เอกสารหลักสูตรในการเตรียมการสอน จำแนกตามประเภทของเอกสาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การศึกษาจากเอกสาร	จำนวน (N = 270)	ร้อยละ
1. แผนการสอน คู่มือครู	262	97.03
2. หลักสูตร	179	66.30
3. กำหนดการสอนของจังหวัดหรือกลุ่มโรงเรียน	176	65.18
4. เครื่องมือวัดผลการเรียนรู้	166	61.48
5. หนังสือเรียน แบบฝึกหัด และแบบฝึกทักษะ	159	58.89
6. หนังสือเสริมบทเรียนของสำนักพิมพ์เอกชน	76	28.15
7. หนังสืออื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร	28	10.37
หนังสือจิตวิทยาเด็ก แผนการสอนพุทธศักราช 2503		

จากตารางที่ 30 จะพบว่า ในการเตรียมการสอนครูได้ศึกษาจากแผนการสอน และคู่มือครู เป็นส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 97.03 รองลงมาคือ ศึกษาจากหลักสูตร และศึกษาจากกำหนดการสอนของจังหวัดหรือกลุ่มโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.30 และ 65.18 ตามลำดับ

ส่วนการศึกษาจากแหล่งอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 10.37 ได้แก่ การศึกษาจากหนังสือพิมพ์ วารสารต่าง ๆ หนังสือจิตวิทยาเด็ก และจากหลักสูตรแผนการสอนพุทธศักราช 2503

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้วิธีการศึกษา เอกสารหลักสูตร ในการเตรียมการสอน

วิธีการศึกษา	จำนวน (N = 270)	ร้อยละ
1. ศึกษาเอกสารครบทุกเล่มอย่างไม่ละเอียด	141	52.22
2. ศึกษาเอกสารเฉพาะเอกสารที่จำเป็น	78	28.88
3. ศึกษาเอกสารครบทุกเล่มอย่างละเอียด	51	18.89

จากตารางที่ 31 แสดงว่า ในการศึกษา เอกสารหลักสูตรเพื่อการเตรียมการสอนครูส่วนใหญ่สามารถศึกษาเอกสารหลักสูตรได้ครบทุกเล่ม อย่างไม่ละเอียด คิดเป็นร้อยละ 52.22 ครูที่สามารถศึกษาได้ครบทุกเล่มอย่างละเอียดมีเพียงส่วนน้อย คิดเป็นร้อยละ 18.89

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของครูที่ใช้เอกสารหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามประเภทหนังสือ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

รายการหนังสือ	จำนวน (N = 270)	ร้อยละ
1. หนังสือเรียน แบบฝึกหัด ของกรมวิชาการ	254	94.07
2. หนังสืออ่านประกอบของกรมวิชาการ	168	62.22
3. หนังสือเรียน แบบฝึกหัด ของสำนักพิมพ์เอกชน	111	41.11
4. หนังสือ เสริมบท เรียนที่ครูจัดทำ	49	18.15
5. หนังสืออ่านประกอบของสำนักพิมพ์เอกชน	41	15.18
6. หนังสืออื่น ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ หนังสือตามโครงการ ส่ง เสริมสมรรถภาพทางการเรียนการสอน หนังสือเรียนตามหลักสูตร 2503	14	5.18

จากตารางที่ 32 พบว่า ในการจัดการเรียนการสอน ครูให้นักเรียน
ใช้หนังสือเรียนและแบบฝึกหัดของกรมวิชาการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.07 รองลงมาคือ
หนังสืออ่านประกอบของกรมวิชาการ คิดเป็นร้อยละ 62.22 ส่วนหนังสืออื่น ๆ ที่ใช้ได้แก่
หนังสือพิมพ์ หนังสือตามโครงการส่งเสริมสมรรถภาพทางการเรียนการสอน แบบฝึกความ
พร้อมจัดทำโดยกลุ่มโรงเรียน หนังสือจากกระเป๋านักเรียนประจำกลุ่มโรงเรียน หนังสือเรียน
ตามหลักสูตร 2503 และหนังสือเสริมบทเรียนชั้นอนุบาล

2) ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาเกี่ยวกับเอกสารหลักสูตร ได้แสดงใน ตารางที่ 33 - 36 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับแผนการสอนและคู่มือครู (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ความคิดเห็นเกี่ยวกับ แผนการสอนและคู่มือครู	จำนวน (N = 270)	ร้อยละ
1. รายละเอียดชัดเจนดี สะดวกต่อการศึกษาและทำ ความเข้าใจ	170	62.97
2. ปฏิบัติตามแผนการสอนไม่ได้เพราะสภาพท้องถิ่นต่างกัน ทำให้เกิดความกังวลใจ	100	37.04
3. อื่น ๆ เช่น รายละเอียดน้อยเกินไป เนื้อหาไม่ เหมาะสมกับเวลา	40	14.81
4. จำกัดเสรีภาพในการคิดริเริ่ม เพื่อการสอนของครู เพราะรายละเอียดมากเกินไป	32	11.85
5. เป็นภาระยุ่งยากที่จะศึกษาแผนการสอน สอนโดยวิธี ที่ถนัดและมีประสบการณ์จะดีกว่า	20	6.86

จากตารางที่ 33 แสดงว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อแผนการสอน คู่มือครูว่ามีรายละเอียดชัดเจนดี สะดวกต่อการศึกษาและทำความเข้าใจ คิดเป็นร้อยละ 62.97 และครูส่วนน้อยคิดเป็นร้อยละ 6.86 มีความคิดเห็นว่าเป็นภาระยุ่งยากที่จะศึกษา แผนการสอนและคู่มือครู สอนโดยวิธีที่ถนัดและมีประสบการณ์จะดีกว่า

ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับจำนวนเอกสารหลักสูตรในแต่ละชั้นเรียน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับจำนวนเอกสารหลักสูตรในแต่ละชั้นเรียน	จำนวน (N = 270)	ร้อยละ
1. เหมาะสมดีแล้ว	141	52.22
2. เอกสารมีน้อย ไม่เพียงพอ	70	25.93
3. เอกสารมีมากเกินไป บางครั้งเวลาไม่พอที่จะศึกษา	50	18.52
4. อื่น ๆ เช่น เอกสารรายละเอียดของเนื้อหาวิชาน้อยเกินไป	9	3.33

จากตารางที่ 34 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจำนวนเอกสารหลักสูตรในแต่ละชั้นเรียนมีความเหมาะสมดีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 52.22 และมีครูร้อยละ 25.93 มีความคิดเห็นว่าเอกสารหลักสูตรในแต่ละชั้นเรียนไม่เพียงพอ

ตารางที่ 35 จำนวนและร้อยละของความคิดเห็นเกี่ยวกับเอกสารหลักสูตรของครู

ความคิดเห็น	จำนวน (N = 270)	ร้อยละ
1. เอกสารหลักสูตร เป็นสิ่งที่จำเป็น	269	99.63
1.1 ระดับมาก	182	67.41
1.2 ระดับปานกลาง	83	30.74
1.3 ระดับน้อย	4	1.48
2. เอกสารหลักสูตร เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น	1	0.37

จากตารางที่ 35 แสดงว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเอกสารหลักสูตร มีความจำเป็น คิดเป็นร้อยละ 99.63 โดยมีความคิดเห็นว่า มีความจำเป็นในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 67.41 มีความจำเป็นในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.74 และมีความจำเป็นในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 1.48 ครูที่มีความคิดเห็นว่าเอกสารหลักสูตรไม่มีความจำเป็นมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.37

ตารางที่ 36 จำนวนของครูเกี่ยวกับความคิดเห็นของความจำเป็นเกี่ยวกับเอกสารหลักสูตร

เหตุผล	จำนวน
1. เอกสารหลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็นในระดับมาก เพราะ	
1.1 เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ	80
1.2 ครูต้องศึกษาหลักสูตร และใช้เอกสารหลักสูตรประกอบใน การจัดการเรียนการสอนควบคู่กันไป	40

ตารางที่ 36 (ต่อ)

เหตุผล	จำนวน
1.3 หลักสูตรบอกเพียงขอบข่ายไม่มีเนื้อหารายละเอียด เอกสาร หลักสูตรจะบอกรายละเอียดที่ชัดเจนสมบูรณ์ขึ้น	30
1.4 ใช้ในการเพิ่มทักษะให้แก่ผู้เรียน และเป็นคู่มือในการสอน ได้ครอบคลุม เนื้อหายิ่งขึ้น	15
1.5 เป็นการเสริมทักษะให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้ ค้นคว้าได้มากขึ้น	9
1.6 ทำให้สะดวก และประหยัดเวลาในการค้นคว้า	8
2. เอกสารหลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็นในระดับปานกลาง เพราะ	
2.1 เวลาที่จะศึกษาเอกสารมีน้อยไม่เพียงพอต่อการสอน หลายกลุ่มประสบการณ์	52
2.2 เอกสารมีน้อย ไม่เพียงพอสำหรับการศึกษา ค้นคว้า	21
2.3 รายละเอียดของเอกสารมีน้อยเกินไป	10
3. เอกสารหลักสูตร เป็นสิ่งจำเป็นในระดับน้อย เพราะ	
3.1 เนื้อหาวิชามากเกินไปจนความจำเป็น	2
3.2 เอกสารมีน้อย มีไม่ครบห้องเรียน	2

จากตารางที่ 36 จะพบว่า ครูจำนวน 182 คน มีความคิดเห็นว่า เอกสารหลักสูตรมีความจำเป็นมากสำหรับครู และในจำนวน 182 คนนี้ มีครู 80 คน ให้เหตุผลว่า เพราะเอกสารเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดประสงค์ ได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ความคิดเห็นของครูประถมศึกษาเกี่ยวกับการบริการ เอกสารหลักสูตร
ได้แสดงในตารางที่ 37 และ 38 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 37 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามการได้รับบริการ เอกสารหลักสูตรภายใน
โรงเรียน

การได้รับบริการ เอกสารหลักสูตร	จำนวน (N = 270)	ร้อยละ
เพียงพอ	193	71.48
ไม่เพียงพอ	77	28.51

จากตารางที่ 37 แสดงให้เห็นว่า ครูส่วนใหญ่ได้รับการบริการเอกสาร
หลักสูตรอย่างเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 71.48 และมีครูร้อยละ 28.51 มีความคิดเห็นว่า
ได้รับการบริการเอกสารหลักสูตรภายในโรงเรียนไม่เพียงพอ

ตารางที่ 38 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามการได้รับบริการ เอกสารหลักสูตร
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทางโรงเรียนแจกไว้ให้ใช้ส่วนตัว หรือยืมใช้ระหว่าง ปีการศึกษา	250	92.59
2. ขอรับบริการได้จากห้องสมุดโรงเรียน	101	37.41
3. ขอรับบริการได้จากฝ่ายวิชาการของโรงเรียน	66	24.44
4. ขอรับบริการได้จากห้องสมุดกลุ่มหรือสำนักงานกลุ่ม โรงเรียน	56	20.74
5. อื่น ๆ เช่น จัดซื้อเองด้วยเงินส่วนตัว ได้รับจาก โครงการแลกเปลี่ยนหนังสือระหว่างอำเภอ	18	6.67

จากตารางที่ 38 พบว่า ครูโดยส่วนใหญ่ได้รับบริการเอกสารหลักสูตรจากทางโรงเรียนซึ่งแจกไว้ให้ใช้ส่วนตัว หรือยืมใช้ระหว่างปีการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 92.59 รองลงมาคือ ขอรับบริการจากห้องสมุดของโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 37.41 ส่วนการได้รับบริการอื่น ๆ ระบุว่า เอกสารบางเล่มครูต้องจัดซื้อเองด้วยเงินส่วนตัว และมีการประสานงานระหว่างอำเภอต่าง ๆ จัดทำหนังสือเพื่อแลกเปลี่ยนกันศึกษาระหว่างอำเภอ

4) สภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา เอกสารหลักสูตรของครูประถมศึกษา
ได้แสดงในตารางที่ 39 ดังนี้

ตารางที่ 39 ค่าร้อยละของสภาพปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา เอกสารหลักสูตร
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัญหา	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านเวลาไม่เพียงพอ	189	70.00
2. สอนหลายกลุ่มประสพการณ์	173	64.07
3. เอกสารมีไม่เพียงพอ	72	26.67
4. ขาดแหล่งบริการให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการใช้เอกสาร	52	19.25
5. สุขภาพไม่แข็งแรง	20	7.41
6. ขาดความเข้าใจในการศึกษาเอกสาร	18	6.67
7. สภาพครอบครัว	17	6.29
8. อื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจไม่ดี ขาดความขยันตั้งใจ ทำงาน	6	2.22

จากตารางที่ 39 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาด้านเวลาเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา เอกสารหลักสูตรของครูมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.00 รองลงมาคือ ปัญหาด้านการทำ
การสอนหลายวิชา คิดเป็นร้อยละ 64.07 ปัญหาในด้านเอกสารมีไม่เพียงพอ การขาดแหล่ง
บริการให้คำแนะนำ เกี่ยวกับการใช้เอกสาร ปัญหาด้านสุขภาพไม่แข็งแรง สภาพครอบครัว
และการขาดความเข้าใจในการศึกษาเอกสาร รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ เช่น เงินเดือนไม่พอใช้
และขาดความตั้งใจในการทำงาน